

UL 21 '16

VIENYBE LIETUVNINKŲ
IŠEINA KAS SEREDA
Brooklyn New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose \$2.00
Europoje ir kitur \$3.00
Kanadoje \$2.50
Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apparsinimų kainų klauskite laišku:
J.J. Pauksztis ir Co. (Inc.)
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

VIENYBE LIETUVNINKŲ
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY.
Brooklyn New York.
Yearly subscription rate:
In the United States ... \$2.00
To Foreign Countries ... \$3.00
To Canada \$2.50
Advertising rates on application.
Address all communications to the publishers:
J. J. Pauksztis & Co. (Inc.)
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

No. 29 Brooklyn, N. Y., Liepos (July) 19 d., 1916 m. METAI X'X.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-RD, 1879.

Teutonai kalba apie taiką

Rusai truputį sulaikyti. Anglai smarkiai stumia vokiečius. Italija žada paskelbt karę Vokietijai. Iš Europos sugrižo R. Karuža == atvežė daug žinių.

IS KARĖS LAUKO

RYTINIS FRONTAS.

ŽIAURUS MUŠIS ANT 100 M. LINIJOS.

Petrogradas. Baisi kova atsibūva upės Stochod pakraščiuose Volynijoje, delei Kovel'io. Abi pusės siūnčia čion naujus kareivius, kad tik išlošus mušį. Kovel — tai labai svarbus punktas, ypač kaipo gelžkelių centras. Vokiečiai bei austrai deda visas pastangas, kad apgynus tą svarbų punktą. Bet rusai, upių Stochod ir Styr pakraščiuose pastebėtinu smarkumu, spaudžia priešin atgal. Mušis eina se, apt 100 angl. mylių linijos.

Pranešama, kad tame mušyje dalyvauja vokiečių kariūnė (prusai ir bavarai) nuo Rheims ir Arras. — Rusai atstumė atkaklias vokiečių atakas į pietus nuo Kovel-Sarny gelžkelio. Tvirtinama, kad rusai atstums priešin atgal ir užims Kovel bei Vladimir-Volynsk.

Galicijoje, vakariniame upės Strypos pakraštyje, atsibūva irgi smarkus mušis — paimta virš 2,000 abstrų nelaisvėn ir keletas maš. šautuvų. Pietinėje Bukovinoje apsirubežiuojama artilerijos veikimu. — Prie Rygos, Friedrichstadt'o, Dvinsko ir Smorgonio nuolat atsikartoja maži susirėmimai; kiek smarkiau veikiama Baranovių ir Pinsko srityje.

SULAIKYTA. MILŽINIŠKA RUSŲ ARMIIJA

Berlinas. Feldmarš. v. Hindenburg ir Bavarijos kunig. Leopold smarkiai atmuša žiaurias rusų atakas šiaurinėje rusų fronto dalyje. Gen. Kuropatkinio armija niekur neįstengia atstumti galingos vokiečių kariūnės.

Bet smarkiausi mušiai atsibūva Volynijoje. — upių Stochod-Styr pakraščiuose — prieš Kovel ir Galicijoje — upės Strypos pakraščiuose bei Bučad srityje. Gen. Linsingeno armija laikosi ir geležinė siena Stochod pa-

kraštyje. Čia tapo paimta virš 2,000 rusų nelaisvėn. Rusai mėgino atstumti vokiečius-austrus palei Kovel-Sarny gelžkelio, bet tapo smarkiai atmušti. — Šitoje srityje rusai neša milžiniškus nuostolius.

Gen. v. Bothmer'io armija Bučad apeliokėje bei Bukovinos pakraštyje atstumė rusus atgal iš užimtų pozicijų, paimdama 400 kar. nelaisvėn ir abelnai laikosi prieš rusus tvirtai. Piet. Bukovinoje atsibūva artilerijos veikimas bei maži susirėmimai.

Rusų generalis užpuolimas sulaukė. Jų pranešimas apie paimimą nelaisvėn apie 270,000 austrų-vokiečių — grynas išmisas.

BALKANŲ FRONTAS

ARTILERIJOS VEIKIMAS GRAIKIJOS PARUBEŽYJE.

Atenai. Graikijos parubežyje paskutinėmis dienomis beveik be pertrūkio tęsiasi artilerijos veikimas ir tankiai atsikartoja maži susirėmimai tarpe sąjungiečių ir jų priešių, bet žymių permainingų nėra.

GRAIKAI SVYRUOJA.

Londonas. Graikai atidžiai tēmija rusų veikimą ir dalykų stovį Rumunijoje. Plačiai kalbama apie prisidėjimą graikų prie sąjungiečių. Venizelos pusė eina tvirtyn.

VAKARINIS FRONTAS

ANGLAI VIS VERŽIASI PIRMYN.

Londonas. Anglai, kaip pranešama nuo liepos 14 d., užėmė Contalmaison, spandžia vokiečius atgal linkui Longueval; — čia jie užėmė Mametz mišką ir prisiartinio prie Pozieres' ir kaimo Longueval. — Nežiurint ant visų vokiečių pastangų, anglai į šiaurę nuo Somme veikia pasekminiai ir išlengvo veržiasi pirmyn. Vokiečiai neša didelių nuosto-

SMARKUS MUŠIS ARTI PERONNE.

Paryžius. Į pietus nuo Somme nuolat atsikartoja smarkus susirėmimai ir be sustojimo tęsiasi artilerijos dvikova. Ypač smarkiai veikiama arti Peronne. Vokiečiai, neatsižvelgdami ant nuostolių, stengiasi apsaugoti tą svarbų punktą.

VOKIEČIŲ ATAKOS ŠAMPA-NIJOJE IR PRIE VERDUNO.

Paryžius. Vokiečiai atkartoję keletą atakų Šampanijoje bei Aragonijoje, bet be pasekmės. — Prie Verduno vokiečiams pasisekė užimti truputį pirmyn forto Souville srityje; — vokiečiai bombarduoja tą fortą su pastebėtinu smarkumu. Bet, imant abelnai, francuzai laikosi prie Verduno tvirtai.

KANUOLĖS LYGINA KELIĄ PRIE PASKUTINIO ŠTURMO ANT VERDUNO.

Berlinas. Rytinėje upės Meuse pusėje atsibūva baisus vokiečių artilerijos veikimas, ypač forto Souville apeliokėje. Prie Fleury ir miškų Vaux ir Chapitre vokiečiai sumušė francuzus ir dikčiai atstumė juos atgal, paimdami 2,200 priešių nelaisvėn. Paskiau Souville srityje dar pateko nelaisvėn 17 ofic. ir 243 kar. Laukiamas paskutinis šturmas Souville forto, kuriam puolus neilgai laikysis maži fortai Tovannes, Belleville ir St. Michel. Francuzų nuostoliai prie Verduno labai dideli.

SĄJUNGIEČIŲ UŽPUOLIMAS SULAIKYTAS.

Berlinas. „Generalis“ sąjungiečių užpuolimas Pikardijoje bei upės Somme pakraščiuose sulaukė. Anglams po kelių dienų mušio pasisekė užimti kaimą Contalmaison, bet jie neįstengia niekur daugiau žengti pirmyn, nežiurint ant žiaurių atakų bei perdang vartojamos amunicijos.

Taipgi smarkiai atmuša vokiečiai francuzų atakas į pietus nuo

Somme. Francuzai su pastebėtinu atkaklumu, veržėsi ant Peronne, bet ir čia tapo sulaikyti. Vokiečiai laimėjo mušius prie Estres ir Barleux.

Artilerijos veikimas atsibūva Flandrijoje, prie Arras, Šampanijoje, Aragonijoje ir Vogėzuose.

ITALIJOS -- AUSTRIJOS FRONTAS.

ITALAI ATMUŠA PRIEŠŲ ATAKAS IR ŽENGIA PIRMYN.

Roma. Camonica lygumoje atsibūva gan smarkus artilerijos veikimas. Adige lygumoje italai atmušė austrų ataką ir atstumė priešin atgal. Brenta srityje italai irgi pasekmingai atakavo užimti austrų pozicijas. — Prie Isonzo apsirubežiuojama paprastu artilerijos veikimu.

AUSTRAI LAIKOSI TVIRTAI.

Viena. Austrai tinkamai atremė keletą priešių atakų tarpe Adige ir Brenta. Tikrai Adige lygumoje italams pasisekė nužengti kiek pirmyn.

UŽKAUKAZIO BEI MESOPOTAMIJOS FRONTAS.

RUSAI STUMIA TURKUS/ATGAL.

Petrogradas. Po kelių smarkių susirėmimų rusams pasisekė atstumti turkus į rytus nuo Baiburt. Čurok pakraštyje. Taipgi rusams pasisekė atmušti turkus atgal į pietryčius nuo Mamakhatum. Mamakhatum rusai užėmė šturmu. Rusai užėmė taipgi kaimus Djetjeti ir Almali. Kermanšah apeliokėje rusai tvirtai atremia turkų atakas.

TURKAI LAIKOSI TVIRTAI.

Konstantinopolis. Kermanšah apeliokėje rusai stengėsi atakuoti turkų pozicijas, bet be pasekmės; — viename punkte rusai tapo atstumti atgal. Užkaukazyje, Čurok srityje atsibūva smarkus susirėmimai; — visur turkai laikosi tvirtai. Tikrai vienoje vietoje Baiburt apeliokėje rusams

pasisekė atstumti kiek turkus atgal. Turkai apsaudė anglų pozicijas prie Sannayyat, 15 mylių žemiau Kut-el-Amaros.

Iš Visur

VOKIEČIŲ TAIKOS IŠLYGOS.

Londonas. 90 vokiečių profesorų, atstovų ir šiaip turtuolių padavė kaizeriui jų sustatytą surašą taikos išlygų. Svarbiausi sekantys penki reikalavimai: 1). Vokietijos protektoratas ant Belgijos; 2), palaikymas dalies francuzų teritorijos; 3), prijungimas prie Vokietijos Pribaltijos krašto ir Volynijos; 4), apvaldymas portų priešais Anglijos pakraštį; 5), perdavimas Vokietijai tų kolonijų Afrikoje.

VOKIEČIŲ NUOSTOLIAI VIRŠ TRIJŲ MILIJONŲ.

Londonas. Vokietijos karės nuostoliai nuo karės pradžios iki liepos pabaigos, sulyg oficiališkai vokiečių paskelbtų lapų, siekia 2,012,637 kar. Iš to skaitliaus žuvo 757,327 kar., pateko nelaisvėn 342,673 kar., sužeista 1,912,637 kar. Birželio mėn. žuvo 18,585 kar., pateko nelaisvėn 6,279 kar., sužeista 63,187 kar.

TURKŲ LAIVAI SKANDINA RUSŲ LAIVUS.

Konstantinopolis. Buve vokiečių skraiduoliai „Goeben“ ir „Breslau“ užpuolė ant rusų transportų Kaukazo pakraštyje. Tapo paskandinti 4 dideli laivai ir keli maži. Skraiduoliai apsaudė taipgi pakraštį arti Novorosijsko.

VOKIEČIAI PASKANDINO 8 ANGLŲ LAIVUS.

Berlinas. Per dvi dieni Anglijos pakraštyje tapo paskandinti 8 anglų laivukai. — Paskutiniai laiku beveik kasdien vokiečių submarinai paskandina po du-tris priešių garlaivius.

Petrograde paskelbta, kad Bothnia įlankoje rusai paskandino vokiečių garlaivį. Juodojoje jūroje tapo paskandintas rusų ligonbučio garlaivis.

GERAS VASAROJUS VOKIEČIJOJE.

Berlinas. Vokiečių kariškas valgio biuras, kurio viršininku yra Ad. von Botocki, praneša, kad visame krašte pastebiamas pilnas vasarojams užderėjimas. Todel manoma, kad Vokietijai negresia joks pavojus delei valgio stoka mėsos ir tankų.

TURKAI MUŠA RUSUS.

Konstantinopolis. Oficiališkai pranešta, kad turkai smarkiai sumušė rusus 25 kilom. į rytus nuo Kermanšah. Rusai skubiai pasitraukė linkui Sineh. Taipgi turkai atstumė rusus atgal ir Čurok srityje.

Tečiau Petrograde paskelbta, kad rusai pasekmingai veikia Užkaukazyje.

MUNICIPALIŠKOS VIRTUVĖS BEI VALGYKLOS.

Berlinas. Tapo čia atidengtos didelės municipališkos virtuvės bei valgyklos. Tos valgio įstaigos atidarytos darbininkų apgyventuose kvartaluose. Pirmą savaitę bus išduota kasdien 7,000 pietų, o toliau apie 30,000. Valgis parduodamas visai žema kaina.

ANGLIJOS SOSTO INPĖDINIS VES ITALIJOS KARALAITĘ.

Roma. Paplito žinia, kad Anglijos sosto inpėdinis, princas Edvardas-Albertas (22 metų amž.) yra pasiryžęs vesti vyriausią Italijos karaliaus dukterį Yolandą (15 metų amžiaus). — Pirmiau buvo manoma, kad Anglijos princas ves vieną iš caro dukterų.

VOKIEČIAI TRIUMFUOJA DELEI PRIBUVUSIO AMERIKON SUBMARINO.

Berlinas. Pribūvimas į Baltimore vokiečių submarino „Deutschland“ sukėlė neapsakomą džiaugsmą visoje Vokietijoje, o ypač sostinėje. Nepaprastas sujudimas apsirėškia Berlino biržoje. Reikalanama šeros Bremeno ir Hamburgo garl. kompanijų statymui submarinų. Plačiai kalbama apie reguliarį ko-

mercijinį susinešimą tarpe Vokietijos ir Suv. Valstijų.

Visoje Vokietijoje išreikiama pagarba „Deutschland“ jureiviams, ypač kapitoniui Koenig'ui. Bremeno laivų komp. direktorius Heineken ir buvęs komerc. tarybos pirmsėdis Alfr. Lohmann pažymėjo, kad komerc. tikslu statoma daug submarinų ir kad Anglijos blokada taps greit sulaužyta.

PASKANDINTA 4 ANGLŲ PATR. LAIVAI.

Berlinas. Austrijos skraiduolis „Novara“ paskandino 4 ar 5 anglų tinkamai apginkluotus patr. laivus Adriatikio jūroje.

Rusijos torpediniai laivukai, kaip pranešama iš Petrogrado, Bothnios įlankoje užgriebė du vokiečių garlaivius.

VOKIEČIŲ SUBMARINAS BOMBARDAVO MIESTĄ.

Londonas. Vokiečių submarinas bombardavo Seaham Harbor; — paleista apie 30 šuvių. Tapo užmušta viena moteris ir apardytas vienas namas.

MANOMA PALIUOSUOTI 460 IRLANDŲ.

Londonas. Komitetas ištirimui dalykų delei revoliucijos Irlan-dijoje pataria paliuosuoti 460 irlandų. Galutiną nutarimą išneš atstovų rumas.

PANAMOJE LAUKIAMA REVOLIUCIJA.

Havana. Iš Panamos pranešta, kad greitai laiku čia iškilsianti revoliucija sąryšyje su prezidento rinkimais. Tečiaus manoma, kad įsikisimas prez. Wilsono su laikysias revoliucija.

VOKIEČIŲ ORLAIVIAI BOMBARDAVO ANGLIJOS PAKRASTĮ.

Berlinas. Vokiečių orlaiviai pasekmingai bombardavo Harwich

ir Dover fortifikacijas Anglijos pakrastyje.

UZ DOLARĮ — 5.28 MARKES.

Berlinas. Iš New Yorko pranešta, kad dolario kaina liepos 10 d. siekė 5.28 markes; pirmiau buvo 5.175 markės.

ARABIJOS SUKILĖLIŲ VEIKIMAS.

Kairo. Egiptas. Revoliucija Arabijoje prieš turkus vis platinasi. Arabai užėmė miestą Kinfuda ir fortą.

STURMAS VIENOS PRIEMIESTYJE.

Amsterdam. Smarki vėtra apardė Vienos priemiestį Josephstadt. 31 žm. tapo užmušta ir virš 100 žmonių sužeista.

KARIŠKAS STOVIS VIŠOJE ISPANIJOJE.

Madridas. Delei iškilusio liepos pos 13 d. gelžkelių streiko visame krašte tapo paskelbtas karės stovis. Kar. Alfonsas pasiskubino sostinėn iš La Granja. Generalis streikas paskelbtas ant liepos 16 d.

KARĖS IŠLAIDOS VENGRIJOJE.

Amsterdam. Vengrijos parlamente išdo ministeris J. Teleszky pranešė, kad abelnai imant karės mėnuo Vengrijai kainuoja 450-470.000.000 kronų. — Kartu nurodyta apie naujus mokesčius.

SUDEGĖ GRAIKIJOS KARALIAUS RUMAL.

Atenai. Sudėgė keletas karaliaus bei jo šeimos rūmų, esančių arti sostinės. Nuostoliai siekia apie 40 mil. drachmų. Priežastis — arti esančio miško gaisras.

Iš Amerikos

MILŽINISKAS VOKIEČIŲ SUBMARINAS BALTIMOREJE.

Baltimore, Md. Liepos 9 d., anksti rytmetyje — apie 1:30 v., čion atsilankė milžiniškas vokiečių povandeninis laivas „Deutschland“. Tai išimtinai prekybinis submarinas. Suv. Valst. valdžia po gilaus apžiūrėjimo ir apsvaistymo pripažino, kad tai išties komercijinis submarinas. Jis visai neapginkluotas, nes priešingai galėtų būti porte tik 24 val. arba taptų sulaikytas iki pasibaigs karė.

Labai daug kalbama ir rašoma apie tą jūrinį stebuklą — tai pirmas žmoniškos istorijoje submarinas, kuris perplaukė vandenyną, padarydamas 4.180 angl. mylių ir dastatydamas prekių. Tas nustebino visą pasaulį, o vokiečiams padarė didžiausią džiaugsmą.

„Deutschland“ siekia 315 pėdų ilgio; jo intalpa apie 1.000 tonų. Jame atvažiuo 30 jūreivių, su kapitonu Paul Koenig priešakyje. Submarinas — Bremeno „Nord German Lloyd'o“ savastis. Jis kainuoja apie \$500.000. „Deutschland“ atvežė 500 — 750 tonų dažų, \$1.000.000 vertės. Apart to atvežė daug laiškų bei įvairių raštų Vokietijos ambasadoriui gr. v. Bernstorff'ui.

Grįždamas Vokietijon, submarinas pasiims tinkamą svarumą reikalingiausių daiktų — gumos, švino, nikelio ir kitų. Kalbama, kad submarinas grįš atgal greitai laiku. Pranešta, kad Amerikon atplaukia kitas vokiečių submarinas „Bremen“. Kiek vėliau bus išsūtvarytas reguliaris susinešimas submarinais tarpe Vokietijos ir Suv. Valst.

Anglų ir francūzų kar. laivai yra pasiryžę sušūpti bei sunaikinti grįžtant namon tą vokiečių

povandeninį milžiną. Bet jeigu submarinas čion plaukdamas galės apsisaugoti nuo anglų ir francūzų laivų Anglijos pakraščiuose bei arti Amerikos, tai galima manyti, kad jam pasiseks ir sugrįžti.

Baltimorė pagarsės tuomi, kad čion pribuvo pirmas iš Europos prekybinis submarinas.

KARŠČIO BEI ŽAIBO AUKOS.

New York. Pereitą savaitę siautė New York'e bei plačioje apie-Linkėje nepaprasta šiluma — buvo apie 100 laipsnių (F.) karščio. Liepos 13 d. karštis tapo pertrauktas lietu, dideliu vėju ir žaibu bei griauštinu (2:50 v. po pietų). Tą dieną New York'e bei apieLinkėje žaibas užmušė 4 žm., nuo karščio mirė 5 žm., ir perpuolė nuo karščio 21 žm. Vietros smarkumas siekė 60 mylių į valandą. Padaryta daug bėdies.

VAIKŲ EPIDEMIJA NESILIAUNA.

New York. Miesto valdžia su žymėniais gydytojais priešakyje deda visas pastangas sulaikymui baisios vaikų epidemijos-paralyžiaus. Apsaugojimui nuo paralyžiaus Rockefellerio instituto gydytojas S. J. Meltzer pataria įleisti vaikams po odos adrenalinę. (Čia nurodyta apie pasekmingus bandymus su beždžionėmis).

Liepos 13 d. Brooklyne mirė New York'e nuo epidemijos mirė 24 vaikai, susirgo 117 v. Iš viso susirgo 1,557 v., mirė 311 v.

EKSPLOZIJA MĖSOS KRAUTUVĖJE.

Brooklyn, N. Y. Eksplojavus ammonios statinei M. N. Schmidt mėsos krautuvėje (422 Sumner Ave.), tapo užmušta 5 žm., sužeista 11 žm.

GREIT PRIBUS AMERIKON ZEPELINAS.

Baltimore, Md. „Deutsch-

land“ kapitonas P. Koenig pranešė, kad greitai laiku nustebsins pasaulį pasiekdamas Suv. Valstijas milžiniškas prekybinis orlaivis-Zeppelinas. Tam tikslui Vokietijoje statomi keli milžiniški orlaiviai. — Kaip „Deutschland“ pasiekė Ameriką, taip ją pasieks ir Zeppelinas.

„BREMEN“ ATPLAUKS NEW YORKAN.

New York. Nord German Lloyd kompanijos agentai nurodo, kad sekantis submarinas „Bremen“ atplauks į New Yorką (ar į Bostoną) iki liepos 22 d.

EKSPLOZIJA „DU PONT“ PARAKO ĮSTAIGOJE.

Haskell, N. J. Du Pont parako dirbtuvės darbininkas H. Friedlander vežė iš vieno namo į kitą 300 svarų nitroglicerino. Umai nitroglicerinas eksplojavo — tapo užmuštas vežėjas ir dar trys darbininkai; 26 darb. sužeista. Nuo eksplozijos tranksmo kilo eksplozija kitame name su sprogstančia medžiaga. Iš viso tapo ardyta 12 namų. Žemės sudrebėnimas jautėsi už kelių mylių.

VALGIS IR DRABUŽIAI ILEIDŽIAM MEXSIKON.

Washington. Suv. Valst. valdžia pranešė, kad į Meksiką galima gabenti valgi ir drabužius. Amunicija gali būti praleisti tik faktiškai (gen. Carranzos) valdžiai.

Iš El Paso pranešama, kad F. Villa bei jo agentai gauna pirkti užtekčiai amunicijos iš Suv. Valst. (per Rio Grande).

SUV. VALST. KARIUMENĖ APLEIDŽIA MEXSIKĄ.

Washington. Gen. Pershing pranešė, kad meksikonai draugiškai žiuri į Suv. Valst. kariumenę. — karės pavojus tarpe tų dviejų kaimyniškų respublikų pašalinatas.

Iš įvairių šaltinių gaunamos žinios rodo, jog Suv. Valst. kariumenė ištikrųjų apleidžia Meksiką. Gen. Carranzos pageidavimai esą išpildyti.

RENGIAMA NAUJA REVOLIUCIJA MEXSIKOJE.

El Paso, Tex. Iš tikrų šaltinių gautos žinios tvirtina, kad Meksikoje rengiama nauja revoliucija, kurios vadovu busias gen. Trevino santarmėje su Fr. Villa. Gen. Trevino ir Villos kontroliuojamoji teritorijoj esą du trečdaliu gen. Carranzos kariumenės. Taipgi skelbiama, kad Ojinaga garnizono kareiviai esą pasiryžę sukilti prieš gen. Carranzą.

„DEUTSCHLAND“ JUREIVIAI JUREIVIJOS MINISTERIJOJE.

Washington. Šeši subm. „Deutschland“ jureiviai atsilankė jureivijos ministerijoje. Juos širdingai priėmė minist. Roosevelt (vietoje Daniels). Atsisveikindamas Roosevelt pasakė šypsodamasi: „Aš veliū jums laimėn, sugrįžti namon, jeigu aš tuomi neperžengiu neutraliteto.“

JURIŲ ŽUVIS SUDRAŠKĖ DU ŽMOGU, BET TAPO UŽMUŠTA.

Matawan, N. J. Matawan upokšnyje milžiniška akula (shark) sudraškė du plaukiku. Vienas tapo sukančiotas. Akula-milžinė.

Čiau kokių būdu būtų galima iš žmonijos tarpo pašalinti tą nepikantą, bet pamastę tarian: — Jeigu dabar gyventų ir pats Solomonas ir jis šito klausimo nerūstų.

A. Šilelis.

nas atplaukė į Matawan upokšnį (10 myl. nuo vandenyno). Bet galop ji tapo užmušta. Ji svėrė 300 svarų ir siekė 11 pėdų ilgio. Jos viduriuose rado tulas vaiko kūno dalis. Daugelis dabar bijosi net maudyties jūrose. — New Jersey bei L. I. pakrastyje žuvininkai sugavo liepos 13 d. keletą akulų. Buvo pastebėta akula Sheepshead Bay bei palei Brighton Beach.

SUDEGĖ ARSENALAS.

New York. Liepos 14 d. sudėgė historiškos vertės valstijos arsenalas ant 7 ave ir 35 Str. Apšildino 12 ugniagesių. Nuostoliai siekia apie \$500.000.

DARBININKŲ REIKALAI

EUROPINĖ KARĖ IR DARBININKAI.

Kiekviena karė — tai baisiausias žmoniškos neprietelium. Si europinė karė savo milžiniškais aukomis pervirsijo visas ikišiol buvusias kares žmoniškos istorijoje. Juk per du metus šioje karėje žuvo keli milijonai žmonių. O kur šiaip nuostoliai? — Jie skaitomi šimtais milijardų... Daugiausiai karėje nukentė darbininkai — naikinama jų spēkos, jų turtas...

Jau bent keli metai prieš šią karę daug buvo kalbama apie karės pavojų. Laikas nuo laiko apsiniaukdavo Europos dangus kruvinos spalvos debesiais, bet karė vis buvo nustumijama tolyn. Darbininkai, susipratę ir susiorganizavę Europos darbininkai, per savo atstovus, vadus ir laikraščius tvirtindavo, kad darbininkai sulaikys karę, kad karė šiais laikais negalima.

Bet štai atėjo ruduo 1914 metų. Beveik visą Europą apsiuolė karės gaisras. Darbininkai metėsi karėn su nepaprastu įnutumu. Balsai prieš karę turėjo nutilti. Kas priešinosi, tas krito fanatizuotos minios bei valdžios auka. Laikė dviejų metų karės kiekvienoje iš kariaujančių valstijų nuolat iškildavo darbininkų subruzdimai prieš karę — pasigirdavo balsai apie reikalingumą užbaigti karę. Tos rūšies darbininkų demonstracijos visad buvo malšinamos spēka, kariumenė, t. y. tais pačiais darbininkais, apsirergusiais kareiviškais drabužiais. Ypač trukšmingos tos demonstracijos buvo Vokietijoje ir Anglijoje. Tečiaus jos neprivesdavo prie pagėdaujamo tikslo, nes neturėjo paramos plačiojoje minioje.

Paskutinėmis savaitėmis daug buvo rašoma apie darbininkų bruzdėjimą Vokietijoje ir Anglijoje delei valgio stokos bei nepaprasto valgio produktų brangumo. — Tečiaus karės audra veikia su neapsakomu smarkumu. Sąjungiečiai, kurie per ilgą laiką vis rengėsi, dabar pasijuto galin-gais sulaužyti priešų galybę. Jie su didžiausiu smarkumu užklupo austrus-vokiečius iš visų pusių. Baisiausi mušiai — didžiausios aukos. Vienok vokiečiai laikosi labai tvirtai. Matyt, kad jie netaip jau nusilpninti, kaip kalbama-rašoma.

Dabar Vokietijoje eina bruzdėjimas bei agitacija už pilną atnaujinimą povandeninės bei submarinų karės, nežiurint, kad delei to prisieity susiremti su Suv. Valstijomis. Kalbama apie pašalinimą nuo vietos Vokietijos kanclerio Bethmann-Hollweg, kuris stovi už taiką su Suv. Valst.

FELJETONAS

„Kardo“ atradimas

Vieną ir tai gražią pavasario dieną, kuomet gamta buvo pasipušusi visu savo gražumu, saulutė iš augštybės mėtė savo spindulius ant mūsų žemelės; o gėlės ir medeliai pilnoje savo grožybėje sveikino malonų saulutės šilumėlį ir jos skaistybę. Linksmos ir gerės žvėrys, ir paukšteliai praleidę tą žiaurią ir nemaloną žiemą. Linksmosios pati gamta. Ištikrųjų kiekvienam buvo linksma ir ramu praleidus šalčius ir sniegines audras, ypač darbo žmonėms, kuriems žiema daug vargo ir kančių atgabenė.

Vidudienyje saulutei pakilus augščiau oras kaip kur pasidarė per daug troškinantis, ir tai ypač miestuose tarp augstų namų; pavasario malonus vėjails neįstengė atgaivinti suvargusių nuo sunkaus darbo žmonių.

Atsirado daug norinčių apieisti nors ant trumpo laiko tą miesto bruzdėjimą ir jo apgavimą grožybę. Netrukus susidarė gana gražus būrelis jaunikių ir mergelių, kurių buvo pirmutiniai troškimai, kad bėgti kur toli, toli, kur niekas negalėtų pakenkti pilnai širdies ramybei; bėgti nors į pasaulio kraštą, by tik nors ant valandėlės išvengus visus nemalonumus šio pasaulio; kurie be malonės kankina jaunas širdis.

Trumpamė tai laikė tas jauni

mo būrelis apleidė tuos miesto visus trukšmus ir jo dulkėtą atmosferą, nuvykdami į gana puikią vietą, ant upelio kranto tarp žaliųjų medelių.

Taip besilinksminant laikas visai neprailgo, o saulutė ant dangaus skliausto rodė besiartinantį vakarą.

Už kelių minučių apieLinkėje pasigirdo koksa! tai nepaprastas trukšmas susimaišęs su keiksmiais; visi su nekantrumu laukė kas pasirodys iš tos pusės, kurioje buvo girdimas tas nepaprastas balsas. Kas kartas jie vis artinosi, jie buvo panašūs į girtų žmonių šukavimus arba šiaip kokių išdykėlių, kuriems niekas nerūpi daugiau, kaip ramybės ar-dymas. Neilgai laukus, tie balsai visai arti buvo girdimi, ir tuojau pasirodė iš už vieno krūmo burys kareivių; vienas jų buvo apsiginklavęs „Kardu“ panašiu į turkišką kardą. Jie visi šaukė, klykė įvairiais balsais, rodos, kad pakenkus gražiai besilinksminantiems žmonėms. Negana dar to, kad šoko, trypė ir draskėsi ant sausžemio, tie jai „narsūs“ kareiviai vėliau subridė į upelį su tikslu, kad sudrumsti vandenį. Jie visi energiškai dirbo, bet tas su turkišku kardu užvis daugiausiai dirbo. Taip jam besiapardydami nei jus-

te nepajuto kaip tą savo „Kardą“ pametė. Atsitikus tokiai nelaimėi, visi kareiviai sujudo kaip ant mušio lauko priešą pamatę. Bėgo iš vienos vietos kiton, visi jie stengėsi pagelbėti savo draugui suarsti drumstame vandenyje pametąjį kardą. Neturint įrankių buvo gana sunku įieškoti. Taip bebėgiojant vienas narsuolių kur tai surado seną ir nusidėvėjusį „Šakę“, na, tai buvo didis ir neapsakomas džiaugsmas tųj kareivių, jie niekō nelaukdami kibo prie darbo, kad suradus „Kardą“. Jie šsi-bridė į pat upelio vidurį pradėję darbą su šake, kasė dumblius, vertė akmenis net visą apieLinkę apmetė purvais.

Iš pirmiaus buvusios gražiausios vietos pavirto į nebepririamą purvyną. Po ilgo darbo ir bėgiojimų, vėliau vienas draugų netikėtai su „Šake“ išvertė iš dumblyno „Kardą“, bet jau „Kardas“ buvo taip surūdėjęs ir iškraipytas, kad net šlykšta buvo paimiti į rankas. Na, po atradimo kardo sekė antra ir dar didesnė linksmybė — visi vieno balsu šaukė, draskėsi, o su atspūsiu kardu kajojo jauniau-sias ir gražiausias atžalas, ir šiaip puikiausias kvietkas ir viską ardė kas yra miela ir branginama.

Po didelių trukšmų ir šukavimo, tie narsuoliai su tuo savo ginklu prasišalino iš tos vietos visai, kiton pusėn, kadangi jie patis nebeužėjo ant ilgiau pasiliktų toje užterštoje apieLinkėje. Vienas jaunikaitis iš bendro būrelio, kuris buvo atvykęs ton

vieton, kad pakvėpavus sveiku ir tyru oru, sako:

— Aš maniau, kad ant svieto visi žmonės yra geri, mylinti ramybę ir visą tą, kas yra verta guodonės, bet dabar pamaciau, kad kitų pirmutinis tikslas kelti trukšmus, draipstyti purvais ant kitų nors tie kiti būtų su geriausiais užnamymais ir tvirčiausia viltimi į geresnę ateitį.

Tas dorai manantis gražus būrelis vėlam vakarui prisitartinus rengėsi į kelionę namų link.

Man nusižiūrėjus į mėlyną dangų ir milijonus žvaigždėlių, persikėlė visos mintis į Lietuvą, apie tenai vargstančius žmonelius. Taip bemažstant nei juste nepajutau, kaip prie manęs prisitartino vienas gražus, augstas vaikas ir miko nelaukdamas drašiai, gražiu iškalbingu balsu prabilo:

— Praeis daug laiko kol ant svieto įvyks vienybė ir broliška meilė, ta, kuri užvis labiau yra pagėdaujama.

Bet aš netekęs kantrybės atsakiau:

— Niekuomet neįvyks toji pagėdaujamoji vienybė ir meilė, nes žmonės nebuvo ir negali būti vienos nuomonės. Kovojo ir kovos vieni prieš kitus, nors tai ir būtų tikslo. Slopins mus ta ne-sveika neapikantos atmosfera tol, kol mes gyvensime šiame pasaulyje.

Tas jaunikaitis gavęs nuo manęs tokį atsakymą tarė:

— Gal but tavo teisybė bus! — ir ištars tą, atsisveikino su manim ir dideliais žingsniais išnyko nakties tamsybėje.

Aš vienas pasilikęs ilgai ma-

Reichstago atstovai, didžiojoje, oalaiko kancelerio puse. Vienok plačioji Vokietijos darbininkų minia stovi už karės tęsimą, iki nebus atsiekta galutinė vokiečių pergalė.

Pasirodo, kad darbininkai gilumoje daugiau vadovaujasi tautiniais, o ne ekonominiais bei socialistiškais — internacionaliais principais.

GENERALIS STREIKAS IŠ PANIJOJE.

Madridas. Tariamasi ministerių premjero su gelžkelių darbininkų vadais neprivedė prie pageidaujamo rezultato. Nuo liepos 12 d. turėjo prasidėti generalis streikas. Visi šiauriniai gelžkeliai sustoję.

Valdžia stveriasi priemonių: visos svarbiosios gelžkelių stotys užimtos kareiviais. Tuli darbininkai priverstinai turi pasilikti prie darbo. — Nacionālė darbininkų sąjunga svarsto klausimą apie apšaukimo generalio darbininkų streiko visose išdirbijos šakose.

SOCIALISTAI LAIMĖJO SUOMIJOJE.

Amsterdam. Čion pranešama, kad rinkimai į Suomijos (Finlandijos) seimą pasibaigė socialistų laimėjimu; išrinkta 105 socialistai ir 95 kitų sriovių atstovai. Tokiu būdu socialistai pirmą kartą turi pilną didžiųjų parlamentų.

TARYBOS DARBDAVIŲ SU DARBININKŲ ATSTOVAIS.

New York. Jau apie 12 savaičių tęsiasi „cloakmaker'ų“ streikas. Darbdaviai pamatė, kad darbininkai laikosi tvirtai, kad jie yra pasiryžę tęsti streiką iki išsilaikymo.

Siose dienose, įsikūrus miesto majorui Mitchell'ui, miesto rotužėje (City Hall) susiejo pasitarti „cloakmaker'ų“ unijos atstovai ir fabrikantų sąjungos atstovai. Greit pasirodė, kad darbdaviai yra pasiryžę tarties su unija. — Posėdį atidengė miesto majoras. Tapo nutarta formalios tarybų posėdžius laikyti viename iš miesto viešbučių. Konferencijoje dalyvavo 14 unijos atstovų ir 9 darbdavių sąjungos.

Antras konferencijos posėdis atsidarė „Astor“ viešbutyje prie uždarytų durų. Unija išstatė šiuos reikalavimus: 48 val. darbo savaitę, tam tikra mokesčių už viršdarbį ir keli mažesni reikalavimai.

Iš Rusijos

DELEI ALKOHOLINIŲ GERIMŲ.

Petrogradas. Medic. taryba patvirtino sumanymą, idant vaistinyse (aptiekose) būtų išduodamas spiritas pacientams sulgy dantistų prirašymo.

Teodosijoje miesto valdžia nutarė uždrausti pardavinėti svagelus visuose restoranuose laike karės.

SUAREŠTAVO PASILINKSMINIMŲ MĖGEJĄ.

Saratov. Petrovske tapo suareštuotas ofic. Caplin, kuris išaikojo 42.000 rublių valdžios pinigų. Caplin gyvena Petrovske ir nuolat rengė pasilinksminimus, kuriose dalyvavo pavieto moteris. Tam tikslui artimame kaime net atskiras namas buvo pasamdytas. Išaiškinimui dalyko apie pinigų išaikojimą ludy-

tojais tapo pakviestos dalyvavusios Caplino pasilinksminimuose moteris.

UŽMUŠTŲJŲ KAREJE SENTIKŲ PAČIOMS PRISAKYMAS.

Novočerkask. Sentikų susiavimas nutarė uždrausti užmuštųjų karės lauke sentikų-kareivių pačioms eiti už vyro laimėtu po gavimo oficialios žinios apie vyro žuvimą.

UPĖ UZLIEJO KELETĄ MIESTŲ.

Krasnojarsk. Nepaprastai pakilęs vanduo Jenisejuje užliejo žemąsias miestų dalis Krasnojarsko, Minusinsko, Jenisejno ir tulų pakrastyje gulinių kaimų.

AUGSTOS RŪŠIES PLIENO DIRBTUVĖ.

Petrogradas. Įsteigiamas augštos rūšies plieno išdirbimui dirbtuvė „Elektrostal“. Pirmiau tokis plienas buvo gabenamas iš užrubežio, daugiausia iš Vokietijos. — Dirbtuvės organizatoriai: A. J. Gučkov, A. J. Kononov, V. J. Vtorov, prof. Grum-Grizimailo, prof. Savin ir kiti.

100-METINIS JUBILĖJUS.

Revel. Atsidarė iškilmingas apvaikšėjimas 100 metų sukaktuvių nuo panaikinimo baudžiavos Estijoje. Įvairių organizacijų iškilminguose susirinkimuose plačiai buvo kalbama apie kultūrinę estų darbą laike praėjusio šimtmečio.

SKAITLINĖ NAFTO SRITYJE.

Baku. Balandžio mėn. šioje naftos apskrityje gauta 34,050,000 pudų; kovo gi m. gauta 34,447,000 pudų. Iš viso per keturis mėn. šių metų gauta nafta 132,439,000 pudų.

MĖSOS KRIZIS.

Jekaterinoslav. Besirūpinantis valgio klausimu gubernijinis komitetas nutarė delei mėsos krizės stengties įvesti „kortelių“ sistemą ir sutvarkyti mėsos vartojimą.

NORIMA IŠSISUKTI NUO KARIVIAVIMO.

Petrogradas. Valdžia pastebėjo, kad daroma daug prigavimų imant vyrus kariūmenėn. Todėl karės ministerija peržiūri visus įstatus apie pašaukimą bei emimą kariūmenėn ir tvarko projektą kontroliavimui šaukiamųjų.

FRUKTŲ UŽDERĖJIMAS KRYME.

Sevastopolis. Krymo soduose pastebiamas nepaprastai fruktų užderėjimas. Iš šiaurinių gubernijų pribuvo čion daug fruktų prekiaujančių, idant supirkti įvairių sodų vaisių.

„LIUOSOSIOS MEILĖS LYGA.“

Černigov. Atsidarė tėvų būrelis posėdyje mokytoja Boderovskaja tarpe ko kito, pranešė apie tarpstančią Černigove „Liuosios meilės lygą“, kurion priklauso daug besimokinančių jaunuomenės, ir kad ta lyga palaiko suaugę žmonės, šeimynų tėvai bei apsišvietusios ypatos, kurios lošia žymią rolę visuomenės gyvenime.

001
002
003
004
005
006
007
008
009
010
011
012
013
014
015
016
017
018
019
020
021
022
023
024
025
026
027
028
029
030
031
032
033
034
035
036
037
038
039
040
041
042
043
044
045
046
047
048
049
050
051
052
053
054
055
056
057
058
059
060
061
062
063
064
065
066
067
068
069
070
071
072
073
074
075
076
077
078
079
080
081
082
083
084
085
086
087
088
089
090
091
092
093
094
095
096
097
098
099
100

Iš Lietuvos

Vokiečiai stiprinasi Vilniaus apskrityje. Tarp Vilniaus ir Dvinsko, anot „Rieč“ jau esą priėmus naują vokiečių kariūmenę. Pas Smorgonę suimtas vokiečių žvalgas pasisakęs, kad tiksliai praėjus savaitę jis atvykęs čia nuo italų fronto.

Tarp Šiaulių ir Mažeikių. Siuose karės rajonuose dirbės latvis Cyruis, kuris pakliuvęs vokiečių nelaisvėn ir iš ten išbėgęs, pasakoja: Vokiečiai giriasi, kad už 100 dienų nuo pradžios Verduno bombardavimo — jie paimsią Verduną ir tuotarpu permesią visą milijoną savo kariūmenės rusų frontan. Rygą žada paimti tuoj pačiu laiku, kaip paėmė Varšavą.

Jakobštato apskrityje, anot „Rieč“, vokiečiai visomis pastangomis gula ant musiečių, kad perlauztų rusų frontą ir inėmus Augusto dvarą. Vokiečiai čia brūkėsi 3 kart paeiliui, tačiau neįveikė sutraukti musų vielos tinklo ir musiečiai tebestovi savo pozicijose, nejudėdami. Vokiečių brūkimas buvo labai didelis; kaikiuriose rotose nebeliko nei vieno kareivio. Pats pirmasis vokiečių pulkas, kuris ėmė ant musiečių brukties, neteko 80 nuoš. visų savo kareivių. („Rygos Garsas.“)

Švedai apie lietuvius. Švedų laikraštis „Svenska Dagbladet“ (Švedų Dienos Lapas), beiešint Stockholme musų atstovui M. Yēn, po pasikalbėjimo su juo, indėjo du straipsnius. Pirmasis straipsnis — apie atstovų kelionę Londonan ir Paryžiūn — mums neindomus, bet antras — apie šelpimą lietuvų, taigi jį, išvertę į lietuvių kalbą, dedame „Lietuvių Balse“. Jis pavadintas „Gražus darbas nukentėjusių lietuvių naudai“. Turims toksai:

Beiešdamas tris dienas Stockholme inkognito atstovas Yēas suskubo daug padaryti savo tautiečių lietuvių naudai.

Pirmadienį popiet Lietuvos Šelpimo Komitetas (Švedų Lietuvių Komitetas) Stockholme padarė nepaprastą susirinkimą, kuriame tarp kitko buvo susitartytas anglų vyriausybei laiškas, kad leistų atvežti, Komitetui prižiūrint, gyventi reikalingų daiktų ir užkariautas Lietuvos dalis. Taip pat nutarta stengties inkurti amerikiečių komisiją vargams palengvinti Lietuvoje — tokiu, kaip kad veikia Belgijoje.

Švedų Šelpimo Komitetas tarp kurio narių pasižymi d-ras V. Seudebergas sekretorius, p-lė A. Linhagan'aitė, inžinierius Tiolonas ir p-lė G. Bergstrom, neapsakomai daug padėjo Centro Komitetui, kaip paaiškino p. Yēas. Kaip žinoma, d-ras Seudebergas Komiteto reikalais apvažiavo rudenį Lietuvai ir jam pasisekė tada išgauti iš vokiečių karės vyresnybės leidimą, kad siuntiniai pinigais ir daiktais būtų pristatyti Lietuvon. Tokiu būdu per Komiteto rankas paskui buvo nusiųsta per šimtą tukstančių rublių. Per Kalėdas Centrais Komitetas („Liet. Komitetas Vilniuje“ — Red.) gavo iš Švedų Komiteto gražios pašalpos, tokios, kaip vagonas Šveduose priuoštų vaikams rūbų ir kitų galų. Bet vargas tarp lietuvių užimtos dalyse dar labai didelis.

Toliaus straipsnyje duodamos žinios apie pabėgėlių padėjimą Rusijoje, apie Tatjanos Komiteto veikimą, apie Lietuvos Centro Komiteto veikimą, vadinasi apie

tokius daktus, kurie musų skaitytos gerai žinomi. Per tai šios jo dalies nevertėm ir nedėjom musų laikraštį. A. V.

Palangos gimnazija. Nuo š. m. liepos 1 d. čia atsidaro vakansių mokytojų filologui (10 val. lotynų kalbos ir 6 val. istorijos ir klasės prižiūrėtojo vieta). Kiek žinau, mokslo apygarda tuo tarpu kandidato neturi, o čia atidaroma jau VIII klasė, ir vienas mokytojas butinai reikalingas. Si gimnazija dabar yra Verro miestelė Liflend, gub., 78 varstai nuo Pskovo, prie Rygos gelžkelio.

Mieste yra apie 6—7 tukst. gyventojų. Yra mergaičių miesto gimnazija, pradedamoji augštoji mokykla. Miestas švarus, visas grįstas, elektros stotis ir elektros šviesa beveik kiekvienuose namuose. Stovi prie pat Tamulos ežero, kuris Vapulos ežerų ir upe jungiasi Peipaus ežerui. Mieste pabėgėlių lietuvių tik keletas. Mokinio ne tik iletuyio, bet ir kataliko tuo tarpu nei vieno. Norintiems smulkiau visa papasakoti gali lg. Končius. (Verro, Palangos gimnazija). („Liet. Balsas.“)

KORRESPONDENCIJOS

BROOKLYN, N. Y.

Nedėdienų, liepos 9 d., atsidarė TMD. 3 kuopos ir Lietuvos Tautiško Klubo (ALTS. 1-mos klp.) išvažiavimas Maple Grove giraitėje.

Iš ryto toje pačioje vietoje turėjo atsiburti ir L. T. Klubas susirinkimas, bet nariams anksti ne suvažiavus susirinkimas neįvyko. Po pietų suvažiavus gerokam lietuvių būreliui, apie 4 val. buvo pradėtas ir išvažiavimo programos.

Programoje buvo paskelbta, jog dainuos Lyros choras iš Mas-peth ir kalbės trys kalbėtojai — J. O. Širvydas, J. Lutkauskas ir J. M. Vinikaitis. Choras „Lyra“ atvyko, bet jų mokytojas, p. Buksnaitis, ne, vienok choras sudainavo keletą dainelių be mokytojo. Toliau tęsėsi prakalbos.

J. O. Širvydas del tulų priežasčių atvykti negalėjo, J. Lutkauskas taipgi nepribuvo. Išvažiavimo pirmininkas, p. Ginkus, pakvietė kalbėti iš susirinkusių vieną viršmintų kuopų narį, bu-tent, p. Rinkevičių, po kurio trumpos prakalbos kalbėjo p. Vinikaitis.

P-as Vinikaitis nelabai ilgai kalbėjo, bet pasakė daug. Jis minėjo apie L. T. Sandarą bei TMD, ir ragino lietuvius stengties daugiausiai apsišviesti, mokyties amaty, profesijų ir stengties kiekvienam pakelti save iki anglišiausio kultūros laipsnio, lygiai kaip ir musų visą tautą, nes tada, sakė jis, galėsime žymesnę rolę lošti ir pasaulinėje politikoje. Pono Vinikaitio kalba buvo įspūdinga ir pamokanti susirinkusiems klausytojams.

Vėliaus jaunimas pradėjo žaisti, žaidimas tęsėsi iki gilaus vakaro.

Nors ši diena buvo ukanota ir daug žmonių sulaukė nuo atvažiavimo giraitėn, tačiau susirinkęs gražus jaunimo būrelis gražiai pasilinksmino ant tyro oro. Visas nusisekė gan gerai. J. K.

NEW PHILADELPHIA, PA.

Liepos 8 d. palaidota lavonas P. Micevičiaus. Jis daug vartodavo alkoholinių gėrimų. Prieš 2 metu daktarai buvo uždraudę jam gerti svaigalus, bet jis neklaušė ir vis gėrė. Pastaruoju laiku užtekdavo Micevičiui „poros šnapsų“, ir jis guldamas į lovą dejuodamas: „širdį graužia“. Liepos 3 d. velionis dar dirbo kasyklose, o ant liepos 4 d. su svečiais taip „pasilinksmino“, kad ant rytojaus atėjęs daktaras pasakė: „Kodel manęs neklausei, ką aš tau sakiau 2 metai atgal? Ką dabar kaltas?“. Išgonis nieko neatsakė, tik iš jo akių gailma buvo suprastai, kad pripažįsta kaltą esant. Už valandos jis ir mirė. Moteris su 5 vaikais liko varge ir nuliudime.

Report.

PHILADELPHIA, PA.

Esperanto išgelbėjo lietuvių nuocypės. Liepos 3 d. St. Sasnauskos šeimyna nuvažiavo į Fairmont parką. Gi St. Sasnauskas vakare užsimanė pats pats vienas ant tyro oro nakvoti parke. Apie 11 val. nakties jį saldžiai bemiegant po šakuotu medžiu rado parko sargas-policistas. Sargas jam liepė eiti namon. Jis neva nuėjo, bet ištikrųjų pasi-slėpė krumuose ir vėl saldžiai užmigo. Bet sargas vėl jį rado, mat, su saviimi turėjo mažą šuniuką, kuris jį užnodė, — vėl liepė eiti namon, bet tas vėl pasi-slėpė, bet ant jo nelaimės vėl tapo rastas. Tada jau sargas jam norėjo duoti vietą pernaktvoti. Musų parko mylėtojas, madydamas, kad čia jau ne juokai, pradėjo prašytis paleisti. Bet sargas neklaušė.

Paskiau sargas pradėjo jį perkrauti ir, radęs pas jį protokolą susirinkimo lietuviškų esperantistų (mat, megėjas parko yra ju sekretorium lietuviškos kalbos), užklaušė — kas tai per raštas. Šis atsakė, kad tai protokolas susirinkimo lietuviškų esperantistų. Tada sargas jį užklaušė keletą žodžių esperantiškai, bet tas nesuprato. Tuomet sargas pasakė: „Tu meluoji.“ Bet šis ne persigando, o atsakė, kad jis vos tik pradėjo moties kiekvienam pakelti save iki anglišiausio kultūros laipsnio, lygiai kaip ir musų visą tautą, nes tada, sakė jis, galėsime žymesnę rolę lošti ir pasaulinėje politikoje. Pono Vinikaitio kalba buvo įspūdinga ir pamokanti susirinkusiems klausytojams.

Jo svainis.

INKERMAN, PA.

Lietuvių Diena. Valley View parke atsidarė graži lietuvių iškilmė, kurioje dalyvavo Seranton, Wilkes Barre ir plėčios apskrityje lietuviai. Rengėjais buvo Pittstono lietuviai (parapijinės spėkos).

Iškilmėje buvo virš 12,000 lietuvių. Butų viskas buvė gerai, kad tik būtų buvusi geresnė tvarka. Buvo visokių žaislų, kuriose dalyvavo vyrai ir merginos. Buvo kumščiavimasi, o taipgi imtynės — ėmėsi plačiai žinomas drutulius Antanas Kandrotas (iš Brooklyn, N. Y.) su žymiu slavi drutuliu M. Wallas (iš Pennsylvanijos). 23 metų amžiaus. Ponas Kandrotas permetė jį į 15 min. Paskiau buvo imtynės p. A. Kandrotos su Jonu Kuliu iš Chicagos.

Ponas A. Kandrotas parodė didelę savo spėką. — Jis kaip katinas žaidė su pele ir po 8 min. gražiai paguldė ant matracio. Publika tinkamai pasveikino pergaletoja. Pittstonietis.

WILKES BARRE, PA.

Lietuvių Diena. Liepos 4 d. buvo Vyčių diena Valley View parke. Daug tukstančių apvaikšėjo tą trečią Vyčių dieną. Iš visų pusių suvažiavo paskirton vieton žmonių visokių pažiūrų bei minčių. Visas dienos „uždarbis“ turėjo eiti del karės nukentėjusių Lietuvoje.

Programas prasidėjo nuo 9 v. ryte. 9:30 v. ryte laikė mišias kun. V. Dargis atminimui žuvusių karėje lietuvių. Antras num. — lenktynės iš Wilkes Barre į Valley View parką — 7 myl. su preisais (su dovanomis). Trečias num. — buvo baseball žaidimas — sportų „Duryea ir Edwardsville teams of the Lithuanian League.“

Po pietų — 3 mylių lenktynės apie parką, 100 jardų merginų lenktynė, vėliaus storių vyrų lenktynė, ir t.t. Virvės traukimas, kumštinkai bei imtynės tarpe „Young“ Schappert ir „Young“ Leonard bei tarpe A. Kandrotos (iš Brooklyn) ir Michael Wallas (Walaicio) nuo West Side. Buvo prakalbos lietuviškai ir angliškai. Pirmiausia kalbėjo p. St. Šimkus, žinomas kompozitorius, paskiau — J. J. Casey, kongresmanas, F. P. Slattery, distr. prokuroras ir kun. Augustaitis.

Buvo keli chorai, kurie sudainavo keletą dainų bei hymnų. Reporteris.

LAWRENCE, MASS.

Iš Lietuvos Draugijų sąryšio del gelbėjimo Lietuvos veikimo. Kaip pirmiausia jau buvau minėjęs „V. L.“, kad vietos draugijų delegatai, kurie darbuojasi aukų rinkimu del vargstančios Lietuvos, buvo tarę iš surinktų aukų skirti keletą šimtų dol. Autonomijos Fondui, bet dabar, šiuomi žygiu, iš surinktų aukų neskyrė nieko Aut. Fondui, tik tai ant liepos 29 d. rengia pikniką Maple Grove (liet. socialistų kempė) vietoje ir visą pelną skiria Aut. Fondui. Taigi geistina, kad visi Lawrence ir apylinkės lietuviai atsilankytų ir savo mažu skatiku prisidėtų prie padidėjimo inėgų į Autonomijos Fondą.

Paskutinis Liet. Draugijų delegatų susirinkimas nutarė paisyti 500 dol. „Globos Draugijai“ Petrogradan ir 500 dol. Vilniun (priduotu Bulotos adresu — Biržiškos vardu). Bet del pastarųjų aukų dabar kaip kurios draugijos protestuoja ir taria siųsti Smetonos vardu.

Iš Lietuvos Sunų Draugijos veikimo. L. S. D. yra vien pašalpos draugija. Ji pirmiausia vedamą bešališkai, bepartiviškai, šelpė ir rėmė įvairius lietuvių kultūrinius reikalus. Rėmė ir socialistiškas ir tautiškas organizacijas; šelpė aukomis ir streikičius, bendrijas (kurios, pav. Norwoodo, statė savo nuosavus namus) ir tt. ir tt. Dabar, nuo pradžios šių metų, valdybon inėjo trys žmonės, kurie visomis pastangomis darbuojasi, kad draugiją nuvesti kairiojion pusėn. Todėl gi mėnesiniai susirinkimai būna trukšmingi, kartais vieną kitą valandą ginčijamasi vien tik del niekniekių. Paveikslan atsi-buvęs liepos 9 d. Liet. Sunų Djos susirinkimas lenkų salėje naujiems nariams paliko nekokį įspūdį. Prezidiumas perskaitė L. Sunų Drjos kasininko (kurio šiame susirinkime nebuvo) laišką (ar raportą?), kad Lietuvos Sunų Dr. protestuotų ir stengtųsi, kad Sandaros kuopos delegatų nepriimtų prie Lietuvių Draugijų Sąryšio, nes Sandaros kuopa jį (kasininką) žilio-

nį laikraščiuose apsimėžus. Del šios neva „rekomendacijos“ ir išėjo visas trūkimas, o jam pagelbėjo p. pirmininkas, nes jis pirmą pirmiausia, nepasiprašęs nei balso įsikišė, pėkė, kad sandariečiai šmeižikai, politikieriai ir tt. ir kad L. Sunų Draugja nubalsuotų Sandaros kuopos delegatų nepriimti.

(Laikraščiuose kiek tik jų išei-na pas mus Amerikoje, ar kitur kur, Sandaros kuopa, bei jos valdyba, niekad osie kokių nors dalykus nieko dar nėrašė. — Aut.).

Taigi, bereikalingai pasiginčius apie valandą laiko, bet nubalsuota vienbalsiai, kad Sandaros delegatus priimti prie sąryšio ir kad tie visi „pletikai“, ką tuli nariai iš L. S. Dr. valdybos platina, yra be pamato, neteisingi.

I vietą atsisakiusiojo delegato P. Jutulėvičiaus prie Draugijų sąryšio išrinkta J. Sekevičius.

Šin susirinkimam buvo atsilankęs kun. Mickevičius prašyti paskolinti pinigų dėl naujosios „Lietuvių katalikų“ bažnyčios. Bet taip kaip draugija nėra turtingiausia (turi apie 2 tukstančių dol.), tai nutarė neskolinti.

Ant Labor Day nutarė surengti savo naudai pikniką.

Pirmiaus L. Sunų Dr. buvo manus įsisteigti kapines; jau buvo ir vieta įsiekoma. Bet dabar, kada jau susitvėrė kun. Mickevičiaus parapija ir pradėjo rūpintis irgi apie kapines, tai L. Sunų Draugija kapinių pirkimą atmetė.

Griauštinis mirtinai užmušė du žmones. Liepos 8 d. pas mus buvo didelės „perkunijos“, ir 5 val. vakare Consimon Parke (vienas blokas nuo A. Ramanau-sko bankos) po medžių stovinčius du vyrus mirtinai užtrenkė. Trečiąjį, stovintį tarp jų, truputį tik užgavo ir ant kitos dienos iš ligoninės išėjo sveikas. Užmuštieji — vokiečiai; vienas vedęs, 26 metų amžiaus, kitas nevedęs, 21 metų. Užmuštųjų visas iki kunni drapanas tapo sudraskytos, net červerykai sukaptoti, kalnieriūs nuo kaklo nutrauktas. Medžių tik žievė palietė, biskį nubruzdino. Ši nelaimingą atsitikimą dauguma lietuvių irgi stovinčių po medžiais (tuomet lijo) matė.

E.

SO. BOSTON, MASS.

Lietuviškos Konservatorijos mokinių koncertas. Lietuviškos Konservatorijos mokinių koncertas... Argi išties galima daleisti, kad jau lietuviai ant tiek kultūriškai būtų pažengę pirmyn, kad jie jau turėtų įsisteigę tokias grynas kultūrinės institucijas kaip konservatorijas, su muzikos instruktoriais-profesorais ir tt?

Ant kiek dar lietuvių visuomenė supranta svarbą tokiose įstaigose, mes galime numanyti, ypač tuomet, kaip mokinių koncertus-akarus aplanko iš lietuviškos kolonijos kelių tukstančių skaitlinės vos keli šimtai žmonių. Tačiau visgi lietuvių visuomenės dalis tuomi užtintere-suota, — jina remia savo kiltų viengėnčių darbus — lietuvių svajones realizuoti. Ir ačiū tam, faktas jau įsigyvenęs, kad lietuviai jau turi tokią garbingą įstaigą, kurioje jannimas auklėjasi savo dvasios prakilnume, lavinasi muzikos, dainos bei savo meno srityje ir tą brangų dvasinį turtą neka dalelėmis plačiai visuomenėi.

Gal iš skaitytojų kas pasistatys sen klausimą: kam aš, besireikianti aprašyti įvykusį koncertą, apsistoju šia „filozofuoti“?

Na-gi krutinę kutena džiaugsmas, kuomet matai tokius prakilnius apsimėžimus. Ir kaipgi nesidžiaugti? Juk džiaugiasi ir džiaugiasi kultūringos tautos savo dailė: savo tveryba, savo muzika, savo teatru, tuo, taip sakant, savų paliudijimu kultūros. Štai ir lietuviai apie kity savo gyvybės ženklų, rengiasi rodyti pasauliui ir savo dvasinį kultūmą!

Dar praeitą metų lietuviškos konservatorijos mokiniams rengiant koncertą, man teko pavadinti savus pažįstamus svetimtaučius kartu su manim apsilankyti vakaran. Ir ką-gi? Jie nutębė klausia manęs:

— Tamista! ar-gi tai galimas dalykas, kad lietuviai turėtų savo Lietuvišką Konservatoriją, savus muzikos gerus instruktorius, savus lankytojus-mokinius, kurie drįstų scenoje pasirodyti su savo išsilavinimu?

Net veidas man liepsnojo — tirtinau, kad tai pilnai galimas dalykas. Raginau juos pažinti lietuvių ir iš gerųjų ypatybių.

— Bet tas galėtų būti tik pamėgdžiojimu, — su šypsą pastebėjo viena poni ir pridėjo paaiškinimą, kad, girdi, kiek mums teko pažinti lietuvių, tai yra tauta, kuri neturi savo inteligencijos, neturi išsilavinusių žmonių, ir ką jie gali...

— O visgi gali, — užreiškiau. O kad lietuviai turi tinkamų žmonių ne vien iš vardo ir kad tai ne pamėgdžiojimas, tad nereikia toli kur įsiekoti faktų.

Čia papasakojau apie gerb. Mikę Petrauską.

Tuojaus išsiėmęs ir rengiamo vakaro programą parodžiau, iš kurio matėsi apart lietuviškų dainų ir daugelis dalykelių įvairių kompozitorių, pagarsėjusių muzikališkam pasaulyje didele verte savų veikalų.

Na, taip ir užkvečiau mano pažįstamus į vakarą. Atėję pamatė. Girdejo. Ir daugiau jau neteko mums diskutuoti „temoje“ — „Ką lietuviai gali...“ Toliau jau mes paprastai diskutu-javom apie mokinius, t. y. kuriems iš jų bus lemta pagal prigimtų gabumų tapti dainininkais, muzikais ir kuriems ne. Pame-nau, kad jie noriai ir daugiau lankėsi į „Gabijos“ rengiamus vakarus ir į statomus veikalus žiūrėdavo su didžiausiu rirtumu.

Tik labai gaila, kad nemami ponai jau nebuvo šį metų pareng-tame Lietuviškos Konservatorijos mokinių vakare. Jie bet pastebėję — ką reiškia ilgesnis besilavinimas pas gerą muzikos instruktorių. Kuriems mokiniams pernai buvo nulemta netaalentingumas, šį metų pastebėta pas juosius net gabumas — pav.: pp. Jurgeliūnas, Mockus, Karbauskas ir tt., kurie atliko žymių komp. dalykus su pilnu pasisekimu.

Šis koncertas buvo liepos 1 d. 3 m. Lietuvių Salėje. Programon inėjo 30 numerių, kuriuos puikiai išpildė Konservatorijos mokiniai.

Lietuviški atvirlaiškiai. Pasvėtimtaučius yra begalo daug atvirlučių tai scenos iš teatralių veikalų, tai artistų fotografijos ir tt. Tai irgi savo ryšies dailė. Pas lietuvius tas kur-ne-kur tik bandoma daryti. Nes, mat, lietuviai tokie jau keisti žmonės, kurie savo nieko nemėgsta. Paprastai juk mes visi daug atvirlučių vieni kitiems siuntinėjame ir už jas tą patį pinigą užmokame, bet paprastai perkame be jokios vertės kortelę, ir ją siunčiame, o ne savo kokią reikšmingą ir mums suprantamą bei sielai arti-mą vaizdelį. Keista, bet taip

yra. Todel niekas lietuviškų atvirlučių ir neleidžia. Jei bent kas ir išleidžia kada, tai visgi labai retai.

Bet štai Lietuviškos Konservatorijos vakare buvo pardavinėjamos naujausios išleistos šios pačios įstaigos tokios lietuviškos atvirlučių. Fotografija artistų, kostiumose: vilkas, lapė, meška, du žuikiai, Jurgutis, Medėjas, Girijų Karalius ir jų tarpe komp. M. Petrauskas — iš veikalo fantazijos „Girijų Karalius“, kurį neseniai „Gabija“ statė scenoje. Atvirlutės labai dailiai padarytos ir jų daugelis išpirta. Puiku!

Butų dar puikiau, kad panašius lietuviškų atvirlučių būtų išleista dar daugiau.

Liepos 4 d. piknikas neįvyko.

Lietuvių Ukėjų Draugija rengė didelį pikniką liepos 4 d., kurin buvo užkviesta ir „Gabija“ dalyvauti. Buvo ir laivas nusamdytas, kurio „Gab.“ būtų jurėmis keliavusi į daržą, kuriame turėjo piknikas įvykti. Bet lietuvių sutrukdė. Todel vieton pikniko tuojaus sumanyta lietuvių salėje balių pasidaryti tos pačios dienos vakare.

Baliu susirinko daugelis jaunimo, kuris smagiai visą vakarą linksminosi.

„Gabijos“ prakalbos. Liepos 7 d. Lietuvių Salėje „Gabija“ surengė vakarėlį be įžan-gos. Buvo solo ir choralių dainų. Programme buvo ir prakalbų. Kalbėjo pp. Adomavičius (katalikas), Smelstoriūs (socialistas) ir Vitaitis (tautininkas). Visi išreiškė pagarbą šiai draugijai ir nurodė nešvarus priešų užsiuolius prieš ant juos. Žmonių susirinko daug, nepaisant, kad ir karštis buvo tame vakare.

„V. L.“ Kor.

Pasikalbėjimas su p. Sirvydo Seimyna

Pereitame N jau rašėme, kad iš vokiečių užimtos Lietuvos atvyko p. J. O. Sirvydo seimyna. Mes klausinėjom jų, kas dedasi dabar Lietuvoje. Atsakinėjo p. Vitautas Sirvydas (kuriam dabar sukako 18 metų). Čion suglaustuje formoje paduodame tas žinias, kurias mums suteikė.

Klausimas: — Kurioje Lietuvo vietoje gyvenote, kuomet prasidėjo karė?

Atsakymas: — Miestelyje Subačiūje, Kuršo guber., kuris yra prie pat Kauno gubernijos sienos.

Kl. Kokį įspūdį ant žmonių padarė pirmoji žinia, kad jau karė prasidėjo?

At. Žmonės labai nusiminė, moteris verkė. Veik viskas išėjo iš normalių vėžių, kuomet tęsiasi mobilizacija. Ypač buvo daug verk smu, kuomet išlėdėjomė rezervistus.

K. Kaip atsiliepė ant žmonių žinios apie pirmuosius mušius?

A. Mažai kas skaitė laikraščius, jie beveik neatsidavo, taip, kad apie pirmuosius mušius beveik mus miestelio žmonės nieko tikro nežinojo. Žmonės tik-tai pasakodavo vienas kitam daugiausiai pramanytas kalbas. Bet kuomet visgi šiaip taip tapo sužinota, kad rusai įsiveržė į Vokietiją, tai žmonių upas labai pakilo — jie džiaugėsi.

K. Kaip brangus buvo valgiai pradžioje karės?

A. Prasidėjus karėi visokie valgiai: duona ir mėsa didečiai atpigę. Tada buvo viskas pigu per visą rudenį ir žiemą, paskui pavasaryje pereitų metų vėl viskas atėjo į paprastą kainas, mat,

buvo reikalinga sėklai. Vasarą buvo kiek brangiau, bet rudenio p vėl viskas atpigę, taip, kaip karės pradžioje.

K. Kaip žmonės jautėsi, kuomet pirmą kartą buvo užimta didesnė pusė Suvalkų rėdybos?

A. Beveik nieko niekas apie tai nežinojo. Žinojom, kad eina mušiai Suvalkų rėdyboje, bet kur ir kaip niekas nežinojo. Žmonės nerimastis apėmė tikrai tuomet, kaip pradėjo atsirasti pirmieji pabėgėliai nuo karės, nuo kurių taipgi nieko tikro negalima buvo sužinoti. Bet pas mus pabėgėliai pradėjo atsirasti tikrai tuomet, kai jau buvo užimtas Kaunas. Daugiausiai pabėgėlių buvo, kuomet vokiečiai paėmė Šiaulius.

K. Kaip vokiečiai užėmė miestelį Subačių?

A. Beveik be jokio mušio, šau-dėsi tikrai žvalgai. Musų šeimyna aš, motina (p-ni Sirvydienė — Red.) jau buvomė viską susikro-vę, kad bėgti į Rusiją, bet nesu-spėjome.

K. Kokiu būdu Jūs sesuo išbėgę į Rusiją, o Jūs pasilikote?

A. Buvo šiaip. Mudu su sė-sere tą dieną buvomė Iliukštyje, kad pasiimti pinigų, kuriuos bu-vome uždirbę prie kelių taisymo. Subačius nuo Iliukštos yra 27 v. Subačius jau buvo pavojuje, bet mes dar to nenujautėme. Sesuo nenorėjo pekičia nakčia grįžti, o nusisamdėti vežimą visiškai ne-buvo galima. Aš gi pirmiau gavęs pinigų sušukau, kurio girdint kannolių baubimą parėjau namon, o sesuo su draugėmis pasi-liko ir ant rytojaus manė sugrįžti, kad pasiėmus šokių tokius daiktus galėtume bėgti gilyn Rusi-jon. Bet ant rytojaus rytmetyje rusai išardė tiltus ir skubiai pasitraukė, o apie piet vokiečiai užėmė miestelį. Nuo tada aš savo sesers daugiau nemačiau. Mes manėme, kad sesuo yra išvaryta į Rusiją.

K. Ką darė vokiečiai užėmę Subačių?

A. Pirmiausiai išplėšė latvių vartotojų draugijos sankrovą. Išplėšė taippat keletą ir žydų sankrovų. Taipgi viską paėmė iš tų namų, kurių gyventojai buvo išbėgę į Rusiją. Tuojaus nuo vi-sų gyventojų atėmė varį, o iš val-gomųjų daiktų — kiaušinius ir sviestą. Kurie nenorėjo atiduoti — tuos baudė.

K. Kaip vokiečiai elgėsi su gyventojais?

A. Iš pradžių nebuvo jau taip blogai, atėmė tikrai valgomuosius daiktus ir arklis. Paskui tolyn vis ejo blogyn. Visą uždraudė, be leidimo negalima buvo nueiti nuo namų toliau už 1 verstą, kai-miečiai į miestelį be leidimo irgi negalėdavo ateiti. Leidimas gi kiekvienam kartui prekinodavo rublij.

K. Tai ką gi Jūs valgydavote?

A. Vokiečiai dar nekuriam lai-kui paliko valgių.

K. Na, o kaip valgis pasibaigė, ką tuomet darėte?

A. Paskui visus grūdus atė-mė, galvijus ir kitus gyvulius trappat. Paliko tik po vieną karvę ir arklį ukėje ir tai tuos, kurie buvo blogiansi. Žmonės maistą ir kitus geresnius daiktus pakavojo žemėn. Daug to-kių sandėlių vokiečiai surado, bet visgi didžinuos nesurado. Da-bar nuo gegužės 1 d. įvedė taip vadinamąs duonas kortas arba („Brot Karte“), su kuriomis kiekvienas gali gauti po pusę svaro duonos į dieną arba 200 gramų grūdų. Kaune ir Šiauliuose tas jau įvesta nuo pat vokiečių atėjimo, nes ten iš žmonių jau viskas atimta.

K. Ar daug triobų išdegino ka-rės metu?

A. Nudėginta sulyginamai la-bai mažai ir tai daugiausiai del kareivių neatsargumo. Daug daugiau triobų nugriovė del mal-kų, ypač tų triobos likosi nu-griautos, kurie pabėgo Rusijon.

K. Ar šmet užsėti laukai?

A. Pernai rudenį rugiais bu-vo užsėta daugiau nei pusė kaip kad paprastai sėjama. Kiek š-met vasarą užsėta, tai tikrai nežinau, nes kuomet sėjo, tai mes išvažiuom. Manau, kad bus už-sėta pusė tiek, kiek paprastai ramiu laiku sėdavo.

K. Kaip atsineša lietuviai link vokiečių?

A. Nekencia. Laukia rusų kaip išganymo, mat, vokiečiai jau per daug žmones persekioja.

K. Ar brangus dabar valgiai Lietuvoje?

A. Krautuvėse visiškai nieko negalima gauti pirkti ir niekas nieko neparduoda. Dabar visi-škai nei už jokių pinigų negali-ma nusipirkti nei žibalo (kerosi-no), nei druskos. Šiaip jau dar nekuriuos daiktus galima gaut pirkti, nuo žmonių, bet labai bran-giai reikia mokėti.

K. O ar pasiūnė kas nors pi-nigų iš Amerikos?

A. Nieko negirdėjau apie tai. Tiek žinome, kad vokiečiai nori, kad amerikiečiai siųstų Lietuvon pinigų.

K. Kaip daug žmonių pabėgo į Rusiją?

A. Iš miestelio Subačiaus išbė-go beveik pusė gyventojų. Lie-tuvių nedaug bėgo. Išbėgo visi rusai, daug žydų ir inteligentai. Ukininkai ir šiaip sodžių gyven-tojai beveik visai nebėgo, — visi pasiliko.

K. Ar toli dabar nuo Subačiaus mušio laukai?

A. Apie koki 27 verstai, o kar-tais ir arčiau, mat, rusai atmuša atgal, tai vokiečiai vėl pasistu-mia. Kannolių trenksmas visuo-met girdėti, bet žmonės prie to visiškai priprato. Jei ir visai arti šaudosi, tai niekas jau nesibi-jo.

K. Kas dabar apdirbinėja lau-kus? Ar vyrų daug liko?

A. Vyrų visiškai mažai pasi-liko. Vokiečiai juos suėmė ir iš-varė į Vokietiją. Kiti gi pasa-koja, kad jie tranšėjas kasa.

Rusus, kurie liko, tai visus iš-varė. Daug ir latvių išvarė, nes jie dar daug labiau nekencia ru-sų negu lietuviai. Laukus dau-giausiai apdirbinėja moteris.

K. Ar daug ką vokiečiai dabar turi iš lietuvių?

A. Atėmė visus geresnius daiktus, ypač tų, kurie pabėgę. At-ėmė kuliamąsias mašinas, plugus, geležines žages, vežimus ir dra-bužius.

K. Ar nevaro vokiečiai dirbti?

A. Likusius vyrus varo kelių taisyti ir už darbą moka po 1 markę dienai ant savo duonos.

K. Kaip vokiečiai elgiasi su moterimis?

A. Nebuvo girdėti, kad būtų buvę kokių nepadorių pasielgi-mų. Valdžia už tai labai bau-džia. Jei vokiečiai kareiviai bando užkabinti moteris, tai kaip tik spūžino valdžia, tai sunkiai nubandžia.

K. Ar lietuviai laukia karės pa-baigos?

A. Labai laukia ir jokiū būdu nenori pasilikti po vokiečiais. Net ir žydai, kurie iš pradžių vokiečiams simpatizavo, dabar jie laukia rusų kaip išganymo, nors jie ir bijo rusų, kad tie juos už tas simpatijas nebaustų.

K. Kaip Jūs sumanėt važiuoti Amerikon?

A. Nieko nemanėm. Tik atėjo

žinia per vokiečių komendantą, kad mes galime važiuoti Ameri-kon, nes mūsų tėvas, Amerikos pi-lietis, mūsų reikalaujas.

K. Per kur važiuotė?

A. Per Radviliškis, Košeda-rus, Kauną, Virbalį, Eitkus ir tt.

K. Važiuodami ar daug vietų matėte išdegintų?

A. Ligi Radviliškių važiuom nakčia, tai nieko nematėm. Nuo Radviliškių iki Košedaru nebuvo matyti išdegintų vietų. Tik tai matėm, kaip žmonės lygina griovius, — buvusias tranšėjas. Pa-tįs Košedarai apgriauti, langai iš-daužyti. Kaunas išrodo visiškai sveikas, bet apie Kauną labai daug apkasų. Suvalkijoje jau matyti kur kas daugiau išdegintų vietų. Važiuome vokiškuose traukiniuose. Virbalis ir Eit-kunai visiškai išdegę ir išgriauti.

K. Ką gi taip ypatingo galite pasakyti?

A. Girdėjome iš vieno vokiško kareivio, kad žinomas Birutės lei-dėjas p. Vanagaitis yra cenzoliu-mi Seinuose. Net vokiečiai apie jį atsiliepia, kad jis yra labai as-trus del lietuvių.

K. Kaip ilgai važiuotė per Vokietiją?

A. Mes greitai pervažiuome, tik mus 4 savaites išlaikė Frilan-de delto, kad mes negalėtume pasauliui papasakoti paskutinia-sias žinias. Anot vokiečių, mes buvomė „žinių kvarantine“.

K. Ar labai serga Lietuvos žmonės?

A. Labai daug, bet vokiečių gydytojai kovoja su ligomis. Ser-ga tymais ir kitomis ligomis. Pri-sakyta vok. valdžios visus grįčias išskalkėti iš vidaus ir per koki ar-šną iš apačios iš lauko pusės.

K. Ar stoka Lietuvoje darbi-ninkų?

A. Lietuvoje stoka, bet dar la-biau jų trūksta Vokietijoje, kur ant laukų niekur jokio vyro nesima-tu. Vokietijoje laukus ap-dirbinėja rusai belaisviai ir mote-ris.

K. Ar yra Lietuvoje mokyklos?

A. Įvedė priverstiną mokini-mąsi. Mokina vokiečių kalboje net ir tikėjimą vokiškai išguldo.

K. Ar liuosa siena tarp Lietu-vo ir Vokietijos?

A. Senoji siena (rubežius) la-bai saugojama, per sieną einant visus labai iškarto ir mažai ką praleidžia. Sieną beveik uždary-ta.

K. Kur sėdote ant laivo?

A. Holandijoje. Holandai la-bai vokiečių nekencia. Kad ne-turėti nesmagumo, motina neturėjo, nutrinti ant kepuraitės mano mažuko brolio vokišką pa-rašą. Holandai taip nekencia vokiečių, kad negali ramiai žiūrėti net į vokišką nekalčiausį už-rašą ant vaiko kepuraitės. (Bu-vo užrašytas kokio tai laivo var-das, o kepuraitė buvo jūrininkų mados).

K. Kaip laivu keliauotė?

A. Su didele baime buti nu-skandintais. Prieš mus laivą nuo pat porto Roterdamo ėjo ki-tas mažas kariškas laivas. Mes gi keliauninkai buvom išvaryti ant laivo viršaus. Korkiniai gražuliai, kad skęstant laivui bu-tų galima gelbėtis, irgi buvo pri-ruošti. Tik už dviejų dienų iš-ėjome iš pavojingų vietų. Ir taip atkeliavome New Yorkan.

Taip pasakojo p. Vitautas Sir-vydas. Jis mus žadėjo priduo-ti ir savo dieninį, vestą karės me-tu, kurį nežiurint į daugelį kra-tų, visgi pasisekė atsivežti. Die-ninis yra gana žingeidus ypač mūsų jaunimui.

VIENYBĖ LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI

Leista kas sėdėda iš Brooklyn, New York.

Prenumerata Metams:

Suvenytose Valstijose	\$2.00
Europoje ir kitur	\$3.00
Kanadoje	\$2.50

Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.

J. J. PAJKSTIS & CO. (Inc).

120-124 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Telephone 2421 Greenpoint.

R. KARUZA SUGRĮŽO.

Pereito ketvergo nakčia sugrįžo p. R. Karuza iš Europos. Papasakojo mums daug dalykų. Kitoje vietoje talpiname jo atskaitą iš kelionės. Vėliaus pranešime apie smulkesnius dalykus.

Redakcija.

ŠVEICARIJOS KOMITETO BALSAS.

Zemiau talpiname Šveicarijos Komiteto atsišaukimą delei Lietuvos gelbėjimo. Tas komitetas rodos, dvarininkų sutvertas, linkęs prie palaikymo lenkiškai-lietuviškos unijos. Žinoma, mes negalime sutikti su jų politiniais išitikimais. Taipgi pastebime, kad jų laiškas ėjo iki mūsų artė 5 mėnesius, o tuom laiku Amerikiečiai jau surado kelius savo aukas siųsti stačiai užimtoji Lietuvon. Atsišaukimas Šveicarijos Komiteto lai paskatino žmones prie aukų, kurias galima stačiai Vilniun ar Kaunui pasiųsti. Platesni žinių apie šį komitetą kas valanda laukiame iš p. R. Karuzos. — Redakcija.

Fribourg (Suisse).

26 Vasario 1916.

BROLIAI TAUTIEČIAI!

Jūs žinote gerai, kokiom vargų bedugnėn sugrįžimo mūsų tėvynė. Tikrai kitas Jeremijis galėtų išrokuoti ir apraudyti visas Lietuvos melaimes. Nevertas būtų lietuvio vardo, kas šiandien nesiskubintų jos gelbėti, kas ramiai žiūrėtų, kaip merdi tukstančiai brolių bei seserų.

Jūs, tautiečiai, pirmi ištiesite suvargusiai tėvynei gelbstėjančią ranką. Jūs parodėte, jog, kad ir toli esate nuo Lietuvos, tečiaus jūsų širdis gyvai plaka dėl jos. Skaitlingos, energingos ir veiklios jūsų organizacijos daug Lietuvai padarė, dar daugiau tikimės, padarys. Garbės Jums, tautiečiai, kad nepamiršote savo Motinos-tėvynės!

Mes gyvenantieji Šveicarijoje lietuviai pasekėme jūsų pavyzdį. Tiesa, vos dabar pradedame darbą. Įvairios kliūtys, o ypač mūsų menkas skaičius, trukdė pradėti anksčiau platesnį veikimą. Tik gruodyje pereitų metų įsteigėme Generali Komitetą nukentėjusiems del karės Lietuvoje šelpiti. Komitetan priimta ikišioliai 12 narių, jo valdyba sudaro žemiaus pasirašiusieji. Kaip visur, taip ir čia pradžia sunki, ypač delto, kad karė visus labai įvargino, o prašančių didelę daugybę išsėmė visuomenės duosnumą. Bet neužstoja me vilties. Sustiprinę Komiteto centrą, bandome įsteigti jo skyrius kituose

Europos miestuose. Jau įsteigta toksai skyrius Bazilejoje. Beto, ketiname agituoti spaudoje, skelbdami atsišaukimus, straipsnius, paraginimus, ruošti paskaitas apie Lietuvą, leisti atvirutes su Lietuvos regionais ir kitais įmanomais budais rinkti aukas. Šalip to, gyvendami Europos centre, neutraliame krašte, stengsimės tarpininkauti išsiblaškiusiems tautiečiams.

O dabar kreipiamės prie Jūsų, Broliai Tautiečiai, prašydami prisidėti prie to darbo ir pavaduoti mus Amerikoje. Nuo Europos sunku daug tikėtis, nes ji karės suvarginta; taigi reikia stengtis sunaudoti turtingą amerikiečių duosnumą. Šituo tikslu būtina reikla įsteigti mūsų Komiteto skyrius Amerikos miestuose, ir tuosna skyriuosna pritraukti kuodaučiausiai pačių amerikiečių, ne vien lietuvių. Kokių būdu šitai įvykdyti. Jūs geriaus išmanote. Mums rodos, jog reikia, kad vienas koks nors centras paimtų visą darbą savo rankosna. Mes net del Europos permąstyturime darbininkų, tai Amerikon nieko nusijūti ne galime, tečiaus neabejojame, kad Jūs ten puikiai mus pavaduosite.

Benbras darbas, vienas tikslas mus jungia. Jau minėjome, kad mums stinga darbininkų. Centralis Petrogrado Komitetas atsiunčė Šveicarijon savo atstovą ir ingaliotinį advokatą p. S. Šalkauską. Jis dirba su mumis. Butų gerai, jeigu ir Jūs atsiųstumete vieną arba ir daugiau savo atstovų: darbo butų užtektinai, o tada galėtume geriaus vieni kitas pažinti, susiartinti ir pagaliau suvienyti mūsų veikimą.

Generalio Komiteto nuk. del karės Lietuvoje šelpiti Valdyba:

Pir.: B. Ginet — Pilsudskis.

Vice-pirm.: Baronas St. Brunner ir D-ras Antanas Viskantas.

Nairai: Kunigaikštis Juozapas Juzyna, Juozapas Korybutas — Parickis ir Antanas Steponavičius. Sekret.: Vladislovas Daimantas — Dzimidavičius.

I GERŲ NORŲ ŽMONES.

Baisi, nežinoma dar, istorijoje Dievo rykštė krito ant senojo mūsų pasaulio. Neapikantos bei inirtimo išėjusios bangos šluote nušlavė visas užtvartas, kurias tariamoji civilizacija didžiavosi pastačiusi žmogaus geiduliams suvaldyti. Šiai viesulai pakilus mūstymo šviesave altruizmas, šolidarumas ir pati teisybė, o

pasaulis virto tikra žmonių skerdynė. Bet šitoj visuotinoj' suirutėj' kuomet patiemis civilizacijos pamatams ėmė grasyti pavojus, žmogaus sąžinė sušuko. Ar žmogaus širdis, kur nežiūrėtų į jo paklydimus, Dievo žodis nuolat gyvas yra, atsiliepti į tą šauksmą augstų visų dorybių pakilimu: savęs išsižadėjimu, atsidavimu, užuojauta ir pasigailėjimu visų.

Į tokias tai širdis kreipiasi Lietuva, paskutiniąją į maldaujančių tautų eilę įstojusi, bet lygiai kaip ir artimiausioji jos kaimynė Lenkija, pagrimzdusi į pačią skurdą ir nelaimių padugnę.

Lietuva, su savo ramiais ir labai senoviškos kilmės gyventojais, gerai žemdirbiais, pakilusiais prie augstų idealų ir ypatingu būdu mylinčiais savo prabėgusių tūklyb, liko visai sumalta skaitlingiausiomis armijoms besikariaujančios jos žemėje, nuo Isruties, Liepojos, Augustavo ir Kauno, tolyn už Gardino ir Vilniaus gubernijų. Šia valanda Lietuva, jau merdėdama mato iš milijonų savo vaikų daugybę arba badu ir šalčiu sunaikintų, arba miškuose po urvus besislapančių, — ji mato taipgi, kaip ištisos minios į tolimąjį ištremimą varomos, kloja kelius savo lavonais. O tuo tarpu, tami tauta, sena savo kultūra, papročių švelnume, senovės politiškoj' istaigų žmoniškumu, garbinga savo praetimi — kaip tai liudija narsių jos sunų kraujas už krikščionystę pralietas amžinose kovose su totorių chrdomis, o paskiaus drauge su lenkais, savo per ilgus amžius talkininkais, kovose prieš turkų užpuolimus ligi pat garisų Vienos žygių — ta tauta, mes esame giliai įsitikinę yra užsitarnavusi krikščionystei ir civilizacijai.

Deja! mes kuogeriausiai žiome, kad ir duosniaisiois širdimis atsitinka suspausti, labai atkištos raukšlės ilgai pavargsta, pasigailėjimas ir tas laikas nusilpsta. Taigi visi jūs, kurie turite brangius asmenis, šventą duopos kasą ir pastogę, esnovės palikus ir vilti — o juk ir labiausiai nužeminti ne visai to stinga — išvaizdinkite bent valandėlei kraštą, kur daugiaus nieko nėsime to, kaip tik dangus ir žemė ir dar kryžiai pakeilais, ir nuleiskite savo auką į tą skurdą bedugnę, gal jūsų auka sugrąžis jau nebuliui kudičini kalbą ir gal suvystias motinos akis suvilgis asara.

Anleisdamas savo gimtąją žemėl ir keliaudamas svetur įieškoti pastogės tėvas lietuvis surinko savo šeimyną po kryžiaus nuolatiniu savo namu globėjui ir tenai ligi žemės galva nuilenkes meldėsi už tuos, kurie turi išeiti, o greičiau — ir nebegrižti. Savo skausmuose paskendes iis ir nesitikėjo, kad visuose žemės skritulio dalyse iis turėjo brolių, nes tuo pačiu laiku ištisi žmonių milijonai puolė ant kelių prieš Tą, kuris yra Gyvastis. Pa-

sigailėjimas ir Meilė.

Generalio Komiteto nuk. de Ikarės Lietuvoje šelpiti Valdyba:

Pir.: B. Ginet — Pilsudskis.

Vice-pirm.: Baronas St. Brunner ir D-ras Antanas Viskantas.

Nairai: Kunigaikštis Juozapas Juzyna, Juozapas Korybutas — Parickis ir Antanas Steponavičius. Sekret.: Vladislovas Daimantas — Dzimidavičius.

P. S. Komiteto Valdyba prašo siųsti aukas per „la Baigne Populaire Suisse“ Friburge. Komiteto adr.: Comité general de secours pour les victimes de la guerre en Lithuanie, 181, rue de la Prefecture, Friburg, Suisse.

Peržvalga

/// Pasimirę ukrainiečių garus raštininkas ir mokslininkas Frano.

Ukrainiečių laikraštyje „Narodna Vola“ skaitome, kad visiškai nesenai pasimirę jų didelis raštininkas, poetas ir mokslininkas Ivap Frano. Jis gimė 1856 metais Austrijoje, Ukrainoje. Apie jo kūdikystę nedaug ką žinoma. Mokyklose jam daug reikėjo iškentėti, ypač buvo persekiojamas jame bundantis atsidavimas savo tėvynei ir demokratizmo dvasiai.

Vargais negalais jis pabaigė Lvovo universitetą. Čia jis su kitais jaunsis ukrainiečiais įsteigė tam tikrą ratelį, kuris pradeda žadinti iš miego Ukrainą, pradeda rašyti visokius nedidelius veikalėlius ukrainių kalboje. Sunku tas buvo, nes reikėjo pačią rašybą sutverti. Rusų valdžia — nors tai buvo Austrijoje, viską darė, kad nuslopintų ukrainiečių tautiškaį susipratimą, ji su austrų policijos pagalba persekiojo to ratelio narius, ir rezultate Franko pakliuvo kalinimui, kuriame praeidė 9 mėnesius. Tai buvo 1877 metuose. Išėjęs iš kalinimo jis dar labiau atsiduoda savo žmonių švietimui. Ypač jis daug rašo į ukrainiečių žurnalus „Dzvin“ „Molot“ ir „Svit“. Jis tampa ukrainiečių vadovu. Ypač jis vedė aštrią kovą prieš buržuazinai-klėrikalinius elementus, kurie tuomet, galima sakyti, valdė ukrainiečių kūnus ir protus. Apie jį ir apie ukrainiečių judėjimą išgrista ir Rusijos ukrainiečiai, ypač didelę simpatiją jis įgauna už veikaluką „Z vershin i nizn“ ir keletą kitų.

Nuo tų laikų griežtai pradeda ukrainiečiai atsiskirti nuo lenkų, kas žinoma labai nepatinka lenkiškajai „šliachtai“ ypač nuo to laiko, kuomet Frano suorganizuoja partiją „Tikrų demokratų“. Dar daugiau jis veikia, kuomet rėdo geriausią Ukrainos žurnalą: „Literaturnoaukovi viestnik“. Šiame tai laikraštyje ir tilpo jo geriausi veikalai.

Laikui bėgant ukrainiečių dvasia atgema, prasideda naujas veikimas, nauja era. 1898 metais visos partijos ir visa Ukraina švenčia 25 metų jubilėjų jo veikimui. Bet jis ir po jubilėjų dirbo kiek tik jo spėkos išneša. Tik dabar jo darba pertraukė nelemtoji mirtis.

Frano gyvenimas ir darbavimas, tai gyva kopija mūsų pirminių tautiškojo atgimimo darbininkų. Jam prisiėjo perkeisti, ką mes pirmieji takų pramindžiotojai nukentėjo.

/// Ką gali kiti ir ką mes galime.

Pernai Amerikos čechai apvaikšėjo savo tautos didvyrio Jono Huso 500 metines sukaktuves. Atgal 500 metų Husas buvo sudegintas ant laužo, kaip eretikas, kaip organizuotos kariaujančios katalikybės priešinys. Ypač, puikiai jūbitėjinį apvaikšėjimą surengė Chicago čechai.

Dabar mums į rankas netikėtai pakliuvo Dr. Fr. Yškos leidžiamas laikraščio „Vesmir“ N40, kuriame aprašinėjama, kad čechai, laisvamaniai, atminčiai Jono Huso Chicagoje pastatė puikų namą. Namo vertė išneša apie 150 tukstančių dolarių. Kas gi tie čechai? Tai tautelė slavikos kilmės, nešanti Austrijos jungą, kaip ir kad lietuviai neša Rusijos jungą. Mes turime savo didvyrius, jie turi savo. Nevieta čionai kalbėti apie Jono Huso nuopelnus ir ką jis čechams davė, bet mes turime stebėtis kad čechai laike vieny metų gali padaryti. Jie laike metų surenka 75,000 pinigų del namo, o kuomet mes bandėme statyti Tautos Namą Vilniuje, tai prie didžiausio intempimo, didžiausio darbo, mes nesurinkome Amerikoje per du metus nei pusę tiek. Mes dirbome visi, o jų dirbo tik dalis, tik laisvamaniai.

Tame pat N yra ir aukavusių išrašas pastatymui to Namo. Nepamatysime ten aukavusių po 25 c., kaip pas mus yra. Mažiausia auka — tai dolaris, bet labai daug yra aukavusių po 10, 25 ir 50 dolarių. Peržūrėję ant aukautojų surašą, gėda darosi už mus lietuvius. Kur mus Kudirkos, Vaičiūčio namai? Pas mus tautiškaiai namais tankiausiai vadinamos paprasčiausios karčios. Čechai turi savo „Jan Hus Memorial Home“, o ką mes? Jų tautai lemta gyvuoti ir bujoti, mums gi skurst.

/// Žinios apie imigraciją.

Per gegužės mėnesį į Suvenytas Valstijas atkeliavo viso 31,021 žmogus. Daugiausiai atkeliavo italų ir anglų. Lietuvių atkeliavo 53 žmonės. Tai labai mažai imigrantų sulyginant su laikais, kuomet nebuvo karės.

/// Gimę ir mirę laikraščiai.

Sulyg laikraščių pranešimų Clevelande ėjusi „Santauka“ nustojė ėjusi. Jos vieton eisianti „Dirva“, kurios redaktoriumi bus šias žinomas p. V. S. Jokubynas.

„Dilgėlės“ sustojė ėje. Jų vieton p. J. Baltrušaitis žada leisti mėnesinį laikraštuką „Tiesa“.

„Jaunoji Lietuva“ N4, anot „Ateities“, praneša, kad ji laikinai sustabdyta. Kaip tik užstosia geresni laikai, ji vėl pradėsianti eiti.

/// Dr. Gaigalaitis gavo iš Amerikos 5090 markių aukų.

„Ateities“ praneša, kad ji gavo iš Dr. Gaigalaitio šekantį laišką.

Katyčiai, balandžio 2 d. 1916 m. iš Amerikos aš gavau 5090 markių nuo karės nukentėjusiems lietuviams sušelpimui. Iš to pinigų 1500 markių paimajusia pasiunčiau į Vilnių Smetonai per generolą von Harbon. Paskui tuojaus vėl Smetonai pasiunčiau 1000 markių per generolą von Luidendorff Kaune, ant galo 1800 markių pasiunčiau per Banaitį ir Dambranską. Likusieji taipgi bus tuojaus priduoti Sveikinu.

Dr. Gaigalaitis.

IŠ KELIONĖS Į EUROPA ATSKAITA.

Pereito balandžio pradžioje, kaip žinoma, Rusijos lietuviai priėmė amerikiečius per telegramą užkvietimą dalyvauti rengiamoj 1 gegužio Stockholm Lietuvių konferencijoje. Pasekmėje, ALTS, ir Gelbėjimo Fondas ingaliojo mane važiuoti Europon, kad kiek galint ištyrus tenai lietuvių reikalus, surinkus žinių ir atradus tinkamiausius budus kuopasekmingiausiai nukentėjusią nuo karės Lietuvą šelpiti. Kad tuos tikslus atsiekti, išvažiuojant, buvan sau užbrėžęs pleną įsigauti į Rusiją bei užimtają Lietuvą ir laiškais apie viską kuoplačiausiai informuoti ingaliavusią mane visuomenę. Atvykus į Europą, pasirodė, jog nei vieno nei kito negalima buvo išpildyti. Europoj dabartės taip viskas cenzūros suvaržytas, kad apart trumpų atviručių anglų ar francūzų kalbose, nieko beveik negalima rašyti, jokių raštų iš vieno krašto į kitą negalima vežti, — viskas konfiskuojama. Su važiavimu į Rusiją ar Lietuvą — dalykai taip virto, kad tasai pasirodė bereikalingas. Taigi, pirmieji mano plenai turėjo suvis persimainyti. Nežiūrint, tečiaus, tų visų sunkenybių, pesistengiau atlikti uždėtąjį ant manęs uždavinį ant tiek pilnai ir teisingai, ant kiek, sąlygoms ir aplinkybėms daleidžiant, galėjau.

Iš New Yorko išvažiavau balandžio 19 d. Skandinaviskos Linijos laivą „Frederick VIII“ — apie ką buvo pranešta telegrama Petrogrado lietuviams. Laiko buvo užtektinai, kad pribuvus Stockholm 1 gegužio, — tečiaus, Anglijos pakraščiuose mūsų laivas per dvi dieni anglų valdžios buvo sulaikytas delei smulk meniškos bagažo kratos, — taip kad Stockholm atvykau tik 3 gegužio. Stockholmė radau p. J. Augštuolį, J. Savicką ir J. Jurkuną, iš kurių sužinojau, jog šalį jų 1 gegužio Stockholmė buvo dar Dūmos atstovas M. Yčas ir inžinierius T. Narševičius iš Maskvos, — bet jie su savo ypatingais reikalais išvažiavo jau į Londoną. Toliaus paaiškėjo, jog Rusijos lietuviams sužinojus iš telegramos, kad aš tik viena svažiuoju iš Amerikos ir drauge, atradus kviečiamai konferencijai tulus klučius, — nuspręsta buvo atidėti pastarąją ant tolesnio laiko, gi mane tuo tarpu, Lietuviu Draugijos Centralinis Komitetas ingaliojo nuo savės važiuoti su p. M. Yču (tuomet rusų Parlamentarės Delegacijos nariu) per Vakarinę Europą ir drauge apsilankyti Rymė pas Šventąjį Tėvą delei „Lietuvien dienos“ išgavimo (diena, kurioj viso pasaulio katalikų bažnyčios butų padaryta kolekti lietuvių nuo karės nukentėjusių naudai). Taigi, kad ta reikala atlikus, toliaus, kad pas maneius su gyvenančiais Vakarinėj Europoj lietuviams-veikėjais ir, pagaliaus, kad dalyvavus atidėtoj ant nekurių laiko konferencijoje, pasiūlyta man sutikti pp. Yčą ir Narševičių Londone ir paskui jau drauge su pirmuoju keliauti. — Matant visame tame užmanyme geriausią progą tinkamai savo uždavinį atlikti, — išvažiavau į Londoną. Londone turėjome mažą susirinkimą, kuriame, apart mūsų dalyvavo dar keliai iš Londono lietuvių kolonijos, Glasgow (Scotland) lietuvių klasių ir iš Šveicarijos. Ten nusprendėm platesnę konferenciją

atlikti Šveicarij, kur, sužinojome, rengiasi pributi ir Amerikos lietuvių katalikų atstovai — dr. J. Bielskis ir kun. Bartuška, grįžtanti iš užimtos Lietuvos.

Konferencija Lozanoje.

Konferencija įvyko Lozanoj. 26 gegužio ir tęsėsi iki 1 birželio. Apart kitų, dalyvavo joje sekanti Šveicarijos lietuvių: kunigaikš. V. Dzimidavičius, J. Purickis, O. Steponaitis ir A. Viskantas, ir pp. St. Salkauskas, J. Tuomenas ir J. Gabrys. Protokolas savo laiku, beabejo bus paskelbtas laikraščiuose. Svarbiausius nutarimus tečiaus čionai priminsiu. Štai jie: 1) sudaryti ir palaikyti Vakarini Europoj komitetą iš 5 ypatų (išrinktų iš Europos ir Amerikos lietuvių), kuris rengtųsi prie ateinančios taikos, rinktų taikai reikalingą medžiagą apie lietuvių, tvarkytų visus lietuviškus reikalus susirūšinęs su kitataučiais, kontroliuotų informavimo darbą ir šalyj to visko, butų, taip sakant tarpininku tarpe Amerikos ir Europos lietuvių; 2) sutvarkyti kitataučių apie lietuvių informavimą, paimant po visuomenės kontrole dabartinį p. J. Gabrio vedamą Informacijos Biurą; 3) sutvarkyti lietuvių kareivių vokiečių belaisvėje šelpimą, remiant tam tikslui užsidėjusią Fribourge, Šveicarijoje, organizaciją „Lithuania“; 4) toliaus, — išnešta pageidavimą, kad susidarusi Rusijoje Lietuvių Jungtiną Tarybą (i kurią įeina visų sriovių atstovai) kuo plačiausiai išplėstų savo veikimą tarpe Rusijos lietuvių; 5) išnešta apgailestavimas, — kas Amerikos lietuvių dar nepriėję prie tarp-sriovinio susipratimo, — papeikta tuos elementus, kurie delei partyninių tikslų, kliudė tam susipratimui ir išreikšta pageidavimas, kad tvarka ir visų sriovių žmoniškas sugyvenimas kuogreičiausią pas Ameriką Amerikos lietuvių dar nepriėjęs lietuvių katalikų atstovai — dr. Bielskis ir kun. Bartuška, suteikt daug svarbių žinių apie užimtos Lietuvos dabartinį padėjimą.

Konferencijai užsibaigus, norėjau tuoj važiuoti Ryman. Italų konsulis Šveicarij, tečiaus, atsisakė duoti man savo leidimą, — ir turėjau pailsėti Šveicarij. Andienėjai pas Popiežių turėjo vienas p. Yčas ir, rodos, išėjusį Šveicarij porą savaitių, išgavau pagaliaus reikalingą leidimą išvažiuoti. Važiuoti į Rusiją nebuvo jai tikslo, nes apie Rusijos lietuvių santikius pilnai sužinojau iš sutiktų Vakarini Europoj Rusijos lietuvių. Kaslink nūmėtos Lietuvos, — nuodugnus lietuvių katalikų atstovų pasidarbavimas suteikt užtektinai žinių, kaip tai, pasirodė iš jų oficialės atskaitos. Aktyvaudoje, todėl, visų tų sunkenybių su kuriais surištas dabar keliavimas po Europą abelnai gi į užimtąją Lietuvą ypatingai, — nebuvo jau tikslo man tenai keliauti. Taip, kad skaitant savo darbą užbaigtį, 1 d. liepos sėdau m. Bordeaux ant francų kompanijos laivo La Touraine, ir pasukau Amerikos linkui. Tiek, trumpais, bendrais ruožiais, apie keliame.

Dabar grįžtu prie to, ką pasisekė man sužinoti Europoje apie lietuvių reikalus. Rašysiu tuo tarpu apie tai irgi trumpai, nes tikin, jog nekartą dar prisieš man plačiau apie minimus čion

dalykus viešai atisliepti, todėl, bus užtektinai laiko plačiau pasiaiškinti. Aprašinėsiu dalykus, suprantama, taip, kaip man jie atrodė, stengsiuos, tečiaus, buti tame kiek galint bešališkas. Delei patogumo padalinsiu savo medžiagą į sekancius skyrius: 1) Lietuviai Rusijoje; 2) Lietuviai Vakarini Europoj; 3) Lietuviai užimtoji Lietuvoj.

Lietuviai Rusijoje.

Rusijos lietuvių veikimas — pabėgėlių šelpimo ir tautiškai-kulturiško plėtojimosi srityse — spiečiasi specialiai tam tikslui įsteigtose, ar nuo seniau gyvenančiose organizacijose, butent Lietuvių Draugijos Centraliniam Komitete, Maskvos Draugijoje, Petrogrado Draugijoje, Smolensko Draugijoje, Odesos Draugijoje, ir k. Iš tų, Centralinis Komitetas, Maskvos Draugija ir Petrogrado Draugija, lošia svarbiausią rolę, drauge atliekant daugiau 90 % viso darbo iš kurio daugiau kaip pusė pripuola Centraliniam Komitetui, gi atliekamoji dalis Maskvos ir Petrogrado Draugijos po lygiai. Pastarosios dvi draugijos atlieka savo darbą daugiau ant vietos, t. y. šelpia tuos pabėgėlius, kurie apsisitojo Maskvoj ar Petrograde. Gi Centralinis Komitetas išplėtojo savo veikimą labai plačiai — net už Rusijos rubėžių (Stockholmo komitetas, Kopenhagene ir Fribourge, Šveicarij, ingaliofiniai). Tarpe tų paminėtų organizacijų eina gan smarki rivalizacija, ginčai — daugiausia asmeniškios rūšies. Nežiūrint, tečiaus to, paviršutiniškai yra palaikomi ir kaip — Petrogrado ir Maskvos draugijos sutinka priiminti valdžios teikiamą pašalpą per Centralinio Komiteto tarpininkystę (nors be tos tarpininkystės ir galėtų apsieiti). Abelnai, vengiama yra tokių pasielgimų, kurie galėtų lietuvių kompromituoti kitataučių akyse. Paminėtos veikiančios organizacijos perleido jau per savo išdus kelis milijonus rublių šelpimo reikalams. Galima iš to suprasti, jog veikimas yra labai platus ir reikalaujantis daug žmonių-darbininkų. Vienas Centralinis Komitetas, kad tinkamai varyti savo darbą, priverstas yra samdyti apie 800 darbininkų, kurie tam darbui visą laiką pašvenčia. Tokios sąlygos tautiškai-kulturiškai svarba guli tame, kad tarpe tų samdytų darbininkų randasi daug inteligentų, kurie, neatradus sau tarpe savųjų tinkamo užsiėmimo, priversti butų išsišlaskyti tarpe kitataučių, — gi dabartės, dirbant saviškiems, įsitraukia į visuomeniškąjį gyvenimą ir po kareį į Lietuvą sugrįžus, bus begalo naudingų elementu mūsų tautiniame gyvenime. Minimose veikiančiose organizacijose, — Petrogrado Draugijoje viešpatauja klerikališkas elementas, Centraliniam Komitete — tautiškai-konservatyvis, Maskvos Draugijoje — tautiškai-liberališkas. Socialistai-pirmeiviai laikėsi ligšiolai nuosaliai nuo organizuoto visuomeniško darbo ir, besispečiant apie „Naująją Lietuvą“, stovi kaip opozicija prieš visą organizuotą veikimą. Bandydami, tečiaus, buvo padaryti sutraukti visus tuos besitryniančius elementus į bendrą tautinį veikimą ir pasekmėje, kovo m. pradžioje, Rusijos lietuvių suvažiavime Petrograde buvo įsteigta taip vadinama „Jungtina Taryba“ — vyriausia įstaiga, kurios uždavinys — tvarkyti visų Rusijos lietuvių visuomeninį gyvenimą. Pagal paskutines žinias, į Jungtiną

Tarybą sutiko įstoti ir socialistai-pirmeiviai. Tarybos įstatai buvo paduoti del valdžios užtvirtinimo ir, pradėjus tai organizacijai gyvavimą, visi Rusijos lietuvių gyvenimo netobulumai, beabejo bus prašalinti, užleidžiant vietą rinktam, vaisingam darbui.

Pabėgėlių šelpimas ir jų gyvenimo tvarkinimas yra dalykai begalinės mūsų tautai svarbos ir užsiėmė pilniausios visų lietuvių paramos. Veikiančios Rusijoje organizacijos, tečiaus, kaip man teko iširti, pilnai jau apgalėjo pirminius sunkumus ir šiandien turi jau maž-daug tinkamai suorganizuotą darbą, kuris daleidžia pasekmingai varyti taip šelpimo taippat kultūros plėtojimo veikimą, nereikalaujant jau taip labai pašalinės paramos. Darbas bus tuopasekmingesnis, kuomet Jungtina Taryba praktiškai pradės savo veikimą. Yra tai, tečiaus, jau naminis Rusijos lietuvių dalykas. Galima tik tai pabrėžti, jog Rusijos lietuvių šiame laike jau gali apsieiti be Amerikos pagalbos ir tą paskutinę reikia pakreipti ten, kur jinai yra daug reikalingesnė.

Lietuviai Vakarų Europoje.

Lietuviai Vakarini Europoj tai, išskyrus, suprantama, Angliją — inteligentai, kurie ten atsirado, ar tai kaip studentai, ar vėl, kaip vienuotis gyvenimo ban gomis užmestos į svetimus kraštus, — ir todėl, yra labai neskaitlingi. Šiuo momentu kiekvienas jų užsiėmė kiek galint prisidėti prie gelbėjimo tautos nuo pražuties, prie suminkštinimo tos neapsakomai didelės nelaimės, kuri patyrė lietuviūs... Einant iš rytų į vakarus, visupirmausiai sutinkame Skandinavijos lietuvių grupelę, apsigyvenusią dviejose vietose — Stockholme ir Kopenhagoj. Yra tai, taip sakant, Lietuvių Draugijos Centralinio Komiteto filijos. Stockholme, lietuvių užimamumu, susidarė iš intektingų švedų komitetas Lietuvių šelpiti, kuris, tarpe kitų dalykų, pastatė sau už priedermę tarpininkauti susiėmėme su užimtają Lietuvą, k. a. susirašinėjime, pinigų siuntime ir tt. Šalyj to, komitetas stengiasi skieisti kuo daugiausiai žinių-informacijų tarpe švedų apie lietuvių ir šiaip, ginti lietuvių reikalus Švedijoje ir kitur su švedų pagalba. — Danijoje panašus komitetas yra dabar organizuojamas. — Vokietijoje, nesurištas su jokia organizacija, savarankiai darbuojasi kun. J. Žiljus. Anglijoj randasi lietuvių apie 15,000. Yra tai daugiausia neturtingi žmonės-darbininkai. Intelligentijos, apart trijų kunigų, visis nėra. Aukų rinkime, tečiaus Anglijos lietuvių pasirodė geriau už amerikiečius; surinko jau netoli 1,000 svarų (\$5,000), kas, skaitant nuo ypatos, yra 4 kart daugiau, negu amerikiečiai išstengė padaryti. Šalyj pinigishkos pašalpos, tečiaus, Anglijos lietuvių nieko negali padaryti, viena — delei inteligentijos stoka, antra — delei anglų valdžios nepaprastai smarkaus varžymo kitataučių veikimo šiame momente. Apie kokią-nors politiską pagandą Anglijos rybose negali buti nei kalbos.

Šveicarijos lietuvių veikimas gali buti padalintas į du skyrius. Vienas — informavimo darbas, beveik išimtinai varomas p. J. Gabrio vedamu Informacijos Biuru, antras — lietuvių-kareivių belaisvių Vokietijoje šelpimas, kurį varo draugija „Lithuania.“ Nežiūrint to, kad informavimo dar-

bas nėra pastatytas ant tinkamų pamatų, nežiūrint to, kad visas dalykas guli vienos ypatos rankose (kitų prisidėjimas labai neįžymus), reikia pripažinti, jog atlikta ir atliekama labai daug. Visupirmausia, leidžiamas žurnalas „Pro Lithuania“ francų, anglų, o dabar ir vokiečių kalbose. Toliaus, Šveicarijos laikraščiuose labai tankiai talpinami straipsniai ir šiaip žinios, Lietuvių bei lietuvių paleičiančios. Į Ispanijos Informacijos Biurą pasiūsta su paskaitomis apie Lietuvą p. l. Pomereau ir, kaip matyti iš skaitlingų ir entuziastiškų straipsnių ispanų presoje, tasai darbas atliekamas labai pasekmingai. Paryžiuje, ačiu Informacijos Biurui, lietuvių klausimas yra jau aiškiai atskiriamas nuo lenkiškojo. Pagaliaus, Informacijos Biurą yra surinkta ir apdirbta medžiaga Lietuvos monografijai francų kalboje, kuri reikalauja tik leidėjo. — Šalyj to, neprigulmingai nuo Informacijos Biuro, kiti Šveicarijos lietuvių apdirbo dar ru veikalu apie Lietuvą — kurie butina pasirodyti vokiečių ir anglų kalbose — jei atsiras leidėjas. Taigi, informavimo žvilgsniu, Šveicarija atlieka labai daug. Gaila tik, kad visas tas darbas nėra kaip reikia sutvarkytas ir kad nėra užtektinai lėšų tinkamai pastumti pirmyn visą darbą.

Lietuviai belaisviai.

Lietuvių-belaisvių šelpimu užsiima draugija „Lithuania“. Draugija yra ištyrusi visą belaisvių padėjimą Vokietijoje ir spėjo jau žymiai praminti takus šelpimo darbe. Sužinotų lietuvių belaisvių randasi suvirš 20,000 Yra jie paskirstyti įvairiose belaisvių „lageriuose“, paprastai vokiečių laikiniuose ir k. kenčia neapsakomą vargą. Nenuilstančiai „Lithuanijos“ darbu, kuriame ypač atsižymėjo kun. A. Steponaitis, sužinota ir išskirta iš belaisvių minios didelį jau lietuvių skaitilį ir daugiaulni jų buvo pasiūstos, atskiruose pakeiluose, dovanos — duonos, mėsos, kondensuoto, pieno pavydale. Belaisviai, gavę pašalpą ir laiską pranešantį apie tai, — viena — tampa vokiečių išskiriami iš kitų belaisvių tarpo kaip lietuvių, — ir kaip tokiems, leidžiama yra duotos suorganizuoti komitetą dovanų išdaliniui. Yra tai begalo svarbus dalykas, nes visupirmausia, tasai tuoj palengvina belaisvių padėjimą pas vokiečius, kurie tuoj pradeda su belaisviu geriau elgtis, gi antra — lietuvių belaisvių, pamatęs, kad jo broliai apie jį rupinasi, tuo stipriai susiršia su tauta — ingija tautinį susipratimą kaip daug tuo paskutiniu žvilgsniu yra atsiekama. Užtenka peržiūrėti kruvas širdingų, jausmų pilnų laišų, kurie ateina į „Lithuania“ nuo sušelpusių belaisvių. Gaila tik, kad lig šiam laikui „Lithuania“ turėjo labai mažai lėšų, kad tą darbą tinkamai varyti, ir kad per tai netik kad negalima buvo belaisvių reguliariškai šelpiti, bet visų negalima buvo net vieną kartą apdovanoti. Dalykas yra begalinės svarbos, ar tai žiūrėnt tautiškiu ar žmoniškumu žvilgsniais, tečiaus mes taip kaip nieko tame nenuveikėm, tuo laiku kuomet lenkai, francuzai, anglai, rusai ir italai — milijonus išleisdžia tam tikslui. Šveicarijopats mačiau visų tų paminėtų tautų didelius biurus-ofisus iš kurių belaisviai yra aprūpinami. Mums patiems butinai reikia sutvarkyti tą dalyką, nes iš rusų

valdžios mums nėra ko laukti tame pagalbos: valdžia skaito belaisvius už prasizengėjus ir nenori jų šelpiti. Gi rusų visuomenė rupinasi savo belaisviais.

Užimtoji Lietuva.

Pasilieka — užimtoji Lietuva. Trumpame laike pasirodys, beabejo, atlinkusių Lietuvą katalikų sriovės atstovų — dr. Bielskio ir kun. Bartuškos — viešasis raportas. Man, vienok, sugrįžusiam kiek angsčiau į Ameriką, išpuola bent paviršutiniai apibrieži dabartinį Lietuvos stovį. — Lietuva dabar didžiausiam prispaudime. Viešos ir po ne teisingų kvitų priedanga, konfiskatos rekvizicijos apiplėšė kraštą kuone iš visko. Nežiūrint bausmių, žmonės visur stengiasi užsiėmė maistą ir ant kiek tasai pasiseka, užsilaiko juk gyvastis. Kas nėra po prievarta išplėstas, vokiečiai už pusdykį išperka (verčiant gyventojus prie pardavimo), gi paskui parduoda tuos pat produktus už neapsakomai augstą kainą. Kaimiečiai, kurie, kaip pabrėžiau — sugeba šiaip-taip pakavoti maistą — kenčia suliginamai mažesnę vargą, bet miestelėnai, kurie rankų darbu maitinasi ir viską turi pirkti randasi neapsakomame varge. Vargas tuo didesnis, kad daugelis miestų bei miestelių tapo išgrautais ir išdegintais, taip, kad žmonės trūksta netik maisto bei apdaro, bet net ir pastogės.

Rusų mokyklos, vokiečius Lietuvą užėmus, tapo uždarytos. Dabar vokiečių valdžia, iki tulam laipsniui, leidžia mokyklų atidengimą, bet lėšų trūkumas pas lietuvių, neleidžia iš to naudotis. Lenkai, kurie gauna Lietuvai iš rusų didelės pinigų sumas, naudojasi proga ir po labdarybės priedanga, steigia prieglaudas ir mokyklas, kuriose varo lenkinimo darbą. Iš lietuviškų įstaigų užsiliko Lietuvoje daugelis tų, kurios buvo Lietuvių Draugijos atidengtos. Yra tokių būdu visa eilė maitinimo punktų, prieglaudų ir pradinų mokyklų. Prisidėjus prie to dar kelios gimnazijos, prie vokiečių jau atidengtos, — ir tas visas kol-kas dar laikosi pakol dar neišsibaigia pasilikusieji nuo rusų laikų pinigai. Bet tie baigsis už mėnesio-antro — ir tuomet viską išpuls uždengti delei lėšų trūkumo. Nukentės, suprantama, didžiausi varguoliai, nekalbant jau apie smugi, kokį apturės visas tautinis gyvenimas.

Vokiečiams užimant Lietuvą — inteligentų milžiniška didžiūma prasišalino iš krašto, taip, kad dabar visur jų trūksta, gi visuomeninio darbo begalės. Užtatai, visi inteligentai, nežiūrint įsitikinimų ar pakraipos skirtumų, dirba dabar išvien su ataklu. Žmonės kaip Janulaitis, Biržiška, Kairys, Šiaulys, sutikus drauge su kitų sriovių inteligentais — dr. Bielskį ir kun. Bartušką, su asaromis meldė pastaruosius intinkinti Amerikos socialistus, kad ištiestų Lietuvai pašalpos ranką šioj nelaimingojo valandoj. „Mes kaip buvome taip ir esame socialistais, bet ne dabar laikas rupintis partyniais reikalais, kuomet viskas gal žuti.“ — žodžiai, su kuriais susitiko katalikų sriovės atstovus.

Žmonės kenčia neišpasakytą vargą Lietuvoje ir laukia, tikisi iš Amerikos pagalbos. — Žmonių upas baisiai pakilęs prieš vokiečius, bet ir rusus mini nepergeriansiai. Kalbama apie neprigulmybę...

Ką reikia daryti.

Ir štai išvadas. Daugiausia reikalauja dabar pašalpos užimtoji Lietuva. Ten vargas ir skurdas taip toli jau nuėjo, kad išsiūpė iš žmonių kuone visą sultį. Jei pašalpa nebus greitai suteikta, turės užsidaryti tos visos įstaigos, kurios bent išdalies malšina vargą — visi maitinimo punktai, prieglaudos, — visos mokyklos... Kad tą viską palaikyti, pagal Lietuvos inteligentų, apskaitliavimą, reikalinga minimum \$8,000 kas mėnesį. Tasai neatidėliotos svarbos dalykas, nes rišasi su tukstančių žmonių, mažų vaikų, labiausiai sunykusių varguolių — gyvasties palaikymui. Tai viena. Šalyj to, begalinės svarbos reikalas yra tinkamai sutvarkyti belaisvių šelpimą. Reikia tam tikslui daug pinigų. Kad paviršutiniai tečiaus aprūpinus reikalingą, — išpuktų turėti, pagal „Lithuanijos“ valdybos apskaitliavimą, bent \$2,000 kas mėnesį. Pagaliaus, iš abelnai tautiško atžvilgio, reiktų sutvarkyti informavimo darbą, reiktų įsteigti Lovannos konferencijoj nustatytąjį komitetą, kuris rinktų busiančiai taikai medžiagą apie lietuvių, tvarkytų mūsų politiškų reikalus, bešališkai tarpininkautų kaip tarpe Amerikos bei Europos lietuvių, taip lygiai ir tarpe sriovių, žodžiu, butų vyriausiu tautiškai politiskuoju komitetu. Tokio komiteto užlaikymui, kaip lygiai ir informacijos reikalui, išpuktų turėti, rimtai pastačius dalyką — nemažiau \$2,000 kas mėnesį. Žodžiu, bėgantiems reikalams, tuoj — ilgai nelaukus, reiktų mums turėti bent \$12,000 mėnesis į mėnesį, kad bent paviršutiniai aprūpinus mūsų tautiškus šios dienos reikalus. Didelė suma, ir kuone visa turės plaukti iš Amerikos, nes Rusijos lietuvių vargu ar daug galės prie jos prisidėti. Ar išgalės Amerika ištiesti tokią gausią pašalpą ranką? Lengvai galėtų, jei mūsų žmonėms daugiau rūpėtų tautos likimas negu sriovių gerovė. Reikia mums aiškiai suprasti, jog pergyvename dabar gal kritiškiausią mūsų istorijos momentą, nuo kurio priklausys mūsų tautos ateities nulėmimas. Apginsime ateities momentą tautą nuo neapsakomo vargo — laimėsime ateitį. Neapginsime — išsišlaskysime po pasaulį be ryšių vieni su kitais ir žūsimė pagaliaus. Amerika, todėl, laiko savo rankose mūsų tautos ateitį. Tikėkime, kad jos neprazdys!

Romanas Karuža.

DIDELIS SUVALKIJOŠ ŽEMLAPIS (Mapa)

Sutaisė B. K. Balutis

Didumas 28 per 22 colius. Penktose spalvose (koloruose). Parodo lietuvių kalboje visus miestus, bažnytkaimius, kaimus, pačias, telegrafus, mokyklas, kelius, geležinkelius, ežerus, upes, rubėžių tarp lenkų ir lietuvių ir daugelį kitų dalykų.

„Geriausias žemlapis lietuvių kalboje. — Persistato labai puikiai.“ — Taip atsiliepė apie jį visi laikraščiai.

Kaina VIENAS DOLIARIS su prisintimtu į namus.

Reikalaukit pas J. J. Paukszis & Co. 120 Grand St. Brooklyn, N.

J. SLIUPAS.

Lietuvos Laisvė

(Tąsa).

vus patį supirkti ir svetur pristatyti, kad geresnę kainą gavus, nemokėjome. Žydai ar vokiečiai mums duoną iš panosės atimnėjo. Juk žinoma yra, kad alkoholio iš bulvių Lietuva išdirbdavo bent penktą dalį viso alkoholio Rusijoje! Pamintykite, ką tai ženklina, visi, kurie tatau supranta!

Abejonės nėra, kad Lietuvos šalis yra žemdarbystei pašvęsta. Didelių fabriku tai nėra, nors negalime sakyti, kad fabriku, bent miestuose, nebutų. Rods mūsų ponai, kunigaikštis Lubeckis ir p. Grabovskis, seniaus užbėgkelią Lietuvos pramonininkystei, visgi šiandien Kauno, Vilniaus ir Suvalkų gubernijose yra bent 6,000 visokių, mažesnių ar didesnių fabriku. O kokia dirva išdarbystei atsidaryti, jeigu Lietuva laisva būtų? — Kodel Lietuvos taip labai Vokietija šiandien pagedauja, jeigu ne dėl lauko, kokis ten pramonijai atsidaryti gali? Ar mes turime svetima apsilieisti, kaip — gaila — iki šiam laikui apsilieidę buvome?

Tad, kaip geografiškas, taip ekonomis šalies padėjimas lemia mums gerą ateitį, jeigu tik dirbti ir išmanyti norėsime. Geografišku ir ekonomišku žvilgsniu imant, Lietuva negali neturėti pasekmingos ateities; todėl jai nepriklausomumas ir priklauso!

O kaip dalykai yra su mūsų dvasiniu judėjimu? Ar mes turime ganėtinai dvasinių įiegu, kad laisvą Lietuvą palaikius? Ar gal teisybė yra, ką vokiečiai skelbia, kad lietuviai — tai bernų ir burų tauta esanti?

Kokia kita tauta seniaus iš savo prieglobties išdavė tokius vyrus, kaip N. Kopernikas (kurs pamokino mus tarp kitko dangų esant čion, ant žemės! kadangi žemė erdvėje aplink saulę riedinėja!), Emanuelis Kantas, giliausias proto ir išminties kritiškas tyrinėtojas? Jaisiais puošiasi mūsų kaimynai — uždyka, nes nors jie svetimos kalbose rašė, jie lietuviai buvo savo gimimu. Iš lietuvių giminės paeina ir lenkų geriausi karaliai, generolai (tarp jų Kosciuszka), valstybės vyrai, rašytojai, istorikai. Maskolijai pasitarnavę yra mūsų inžinieriai (Usas, Vileišis, etc.), poetais Baltrušaitis, mokytojų tukstančiai. Statistika sako, kad penkta dalis visų Maskolijos daktarų yra lietuviai iš gimimo; pačioje Maskovoje yra apie 400 farmaceutų. Nors mūsų kunigai prisiskaito prie pusekšlių, vienok jų yra Lietuvoje bent trečdalis visų kunigų, o Maskolijoje pusė visų kunigų Romos katalikų bažnyčios. Ir Amerikoje turime garsių žmonių, kaip chemiką D-rą Pocių, D-rą Radiukyną (dabar Siberijoje) ir tt.

Tad jeigu mūsų inteligentija, išbarstyta po visą svetą, prisidėjusi yra pastumėti civilizaciją priekyn; jeigu mūsų tautos su mūsų radę yra keli kitoms tautoms ir visai žmonijai, kodel mes šiandien turime abejoti, kad, Lietuvai laisvę gavus, mums pristigtų dvasinių įiegu? Jeigu tautų galybė nesiremia ginklų pajiegomis, o dvasios stiprybe, aš drąsiai tvirtinu, kad kas-kas, o mes lietuviai galime į ateitį žiūrėti su didesne viltimi, negu tai dabar darome, jeigu 1) mes patį susiprasime, ir 2) jeigu po kareį mes laisvą Lietuvą įngysime. Mes per daug save žeminame, mes neįieškome savo tiesų, nėra — gaila — daugelis mūsų dar nei nesusiprato tiesų įieškoti. Mes tarnaujame svetimiems dievams, bet nematome, kad patį pasilieikame nuskurę, apmirę, ne žmonės. Susipraskime-gi syki! O susipratimas mūsų dvasinis — tai didžiausioji išlyga išgavimui laisvės Lietuvai....

II

Ko reikia, kad Lietuva ir Latvija ingytų laisvę.

Pasiaiškinę, kad laisva Lietuva gali užsilaikyti, dabar mėginkime žvilgtelti, kas daryti reikia, kad mūsų šalis laisva taptų.

Kiekvienam turėtų būti aišku šiandien, kad laisvę atsiekti su pagalba revoliucijos ne tik nėra galima, bet ir nesuomone yra svajoti, kaip tai daromų mūsų socialistai. Revoliucijai sukelti reikalingas yra kariškas išsirengimas. O kur yra lietuvių ir lat-

vių orlaiviai, submarinai, armijos, laivynai, šautuvai ir kanuolės? Ar manote, kad su savo penkiaais pirštais atremsite vokiečių ir maskolių ginklus? Tai tokią-pat nesuomone šiandien skelbia musiškiečiai socialistai, kokią skelbė zokoninkai ir kunigai mūsų bėgyje 16-to, 17-to ir 18-to šimtmečio, platinami dykaduonių burius, su rožančiais ir škaplieriais rankose, tyrinėdami, kad kuo tai daugiaus bus poterių sukalbėta, tuom labiaus bus šalis apginta „nuo pavietrės, bėdos, ugnies ir vainos.“ O žinome gerai, kad baltoji nei juodoji mūsų kunigija ne tik vidurių puvėsių valstybėje neapstabdė maldomis (dar juos padidino), bet nepadaugino (o sumažino) nei atsispyrimo įiegu prieš užgulimą svetimžemių valstybių. Kaip socialistų šiandien, taip kunigų graudeniai anuomet, yra ir buvo pragaistingi. Ir tik neišmanėliai tegali sekėti pėdomis kai pvienu, tai pkitu. Yra ant svieto tautos daug skaitlingesnės, negu mes, ar jos šiandien gali ką-nors atsiekti revoliucijomis? Ana, Indijoje gyvena po Angliją bent 300 milijonų žmonių; tečiaus politiški vadovai Indijos nesikėsina Anglijai kibti į plaukus, nors Anglija didumą kariumenės savo yra ištraukusi iš Indijos.

Kanadoje francuzai, nors nenoromis, visgi eina į kariumenės glitas. Afrikoje burai ar boerai, ažuot revoliuciją kėlė, po vadu Bothos, kuris Kruegerio laikais atsižymėjo karėje prieš Angliją, pleškina vokiečius neblogiaus ir ne su menkesniu užsidegimu, negu anglai tai daro Francuzijoje ar kitur. Najė, airiai pakėlė maištą; vadais jų buvo poetai ir šiaip užsidegę patriotai. Airius kurstė į maištą ne tiek anglų valdžios dabartinis spaudimas (šiandien to spaudimo nesimato), kiek noras atsikeršyti už praeitų laikų persekiojimus; ypač Šv. Valstijose begyvenantieji iševiai ir pinigais ir žodžiu nemažiaus prisidėjo prie sukiršinimo, kaip vokiečių pagundos ir prizađėjimai, kad submariniais pristatys ginklą, ir net armiją išsodins ant krantų Airijos. Ir kas atsitiko? Airiai Dubline ir kitur sukilo. Netruko ilgai, kaip anglų kariumenė išskerdė keletą tukstančių žmonių, kitus kaipo suiminius sukišė į kalėjimus, o vadovus maišto tai pakorė, tai sušaudė. Juk ir Sir Rodger'is Casement neišsisuks nuo šilkinės virvutės. Nors apgailestaujame airių pragaištį, bet ar ne jų pačių kaltė? Ne tik prieš karę žadėtoji jiems Home Rule gali panaikinta būti, bet airiai savo maištu užkenkė ir kitoms prislėgtoms tautos lukestyje ingijimo laisvės. Tai štai, koki yra vaisiai nesumonių.

Mums ne apie maištų kėlimą reikia mintyti, bet apie tai, kaip padidinus namie, beje savo žmonių tarpe, tautiškaį susipratimą. Kiek dar rasime šiandien tokių lietuvių ir latvių, kurie nemoka ar negali žiūrėti, kaip galima būtų mums patiems valdytiesi, be pagalbos vokiečių, maskolių ar lenkų! Yra daugelis tokių, kurie guduriuoja išgirdę, kad ten ar ten maskoliai prasiolė; kiti vėl sielvartauja, kad ten ar kitur vokiečiams nesiseka. Ir tie žmoneliai nei neprisimena, kad nusilpnėjus bekaraujantiems kaimynams, atsiras tuomi didesnė proga įsteigimui lietuviškai latviškosios respublikos; jiems nei botais nėra laimėjimas mūsų tautos ateityje, nėra jie taip dvasioje yra nupulę ar suvergę, kad savo tautos nei emato, dar-gi nei lietuviais nėsijaučia!

Žinodami savo silpnybę, todėl mes ir stengėmės sudaryti Internacionale Lygą dėl laisvės ir Teisingumo (Intern. League of Equity and Freedom), kad susitarus su kitomis tautomis. Ar tą darbą lietuviai parėmė? Kur tau! Kalbinau lietuvius ir Chicagoje ir New Yorke; nesykį ten važinėju pas juos ir pas atstovus kitų tautų, bet iki šiam laikui nei didesnio susirinkimo ten nesusaukta. Ar tai ne apsilieidimas mūsų laikraštinių ir kitų politikaujančių mūsų žmonelių? Laikraščiuose rasime daug vietos pludimams, juodinimams vpatų ar partijų; menkniekiai ten yra gvildenami plačių-plačiausiai, o vietos svarbiems reikalams nėra, jei bent tik pajaukiami ir paplavų pylimas ant jų, kurie trokšta ką-nors svarbesnio nuveikti. Nesistebime iš to. Po 1905 ir 1906 mm. iš Lietuvos susilaukėme tarp gerų žmonių, kurie nu kentėję buvo dėl revoliucijos Maskolijoje (ir žinoma Lietuvoje), taipgi nemaža tokių, kurie ten buvo arkliavagiais, žmogžudžiais,

padegliotojais, vagiliais (tarp kitko ir valstybės turtų) ar kitokiais prasižengėliais. Daugelis jų net savo vardo čion gėdisi; kiti jau kalėjimuosna ar ant kartuvių pateko (pav. užmušėjai kun. Žebrio). Tokie žmonės šiandien pas mus kelia suirutes susirinkimuose, draugijoje, laikraščiuose... Ir pareiga krinta ant gerų žmonių, kad suvaldžius tokią niekšystę, o kad parėmus darbą, politiškąją tautos akciją. Ne su pagalba ginklų Lietuva ir Latvija laisvę laimės, bet su pasiplatiniu sveiko proto ir sveikų nuomonių, ir su padidėjimu pasišventimo viešam labui. Ne aš turi stoti pirmyn, bet visuomenės, mūsų tautos gero, ne kosmopolitizmas, bet tikras patriotizmas.

Ažuot niekšysčių, reikia rupinties suorganizuoti lietuvius Argentinoje, kad jie padarytų darbą toki, koki atliek esame Washingtope. Jeigu kitaip to pasiekti nėra galima, toks patarėjas reikia pasiųsti į Buenos Aires, ir ten jis, su pagalba vietinių lietuviškųjų ukėsų, galėtų intraukti Argentinos vyriausybę į žmonybės misiją: beje, kad, kareį užsibaigus, Argentinos valdžia užtartų už paliuosavimą pavergtųjų Europoje tautų ir tautelių.

Minėjau, kad Washingtope toks darbas daromas; ten ir bilius tai lietai inėšę yra p. M. London ir p. J. R. Farr. Buvo pasiteiravimas Užrubežiniams Reikalams Komisijos delei reikalavimų teisingumo prislėgtoms tautomis: žydai, čekai, lenkai, ukrainiečiai, armenai inėšę savo skundus, ką ir mes, lietuviai, esame padarę. Kad tas darbas turėtų geras pasekmes, reikia rengti susirinkimai, išnešti tinkamos rezoliucijos, reikia laikraščiuose skelbti mūsų reikalai. Rods vienur-kitur taip padaryta tapo (Scrantone, Waterburyje, New Haven'e, etc.), bet kur yra lietuvių didesės naujokynės ten, tose didesėse naujokynėse, isivyravę yra trumparegiai mūsų politikai, ir jie tik kerštus varinėja bei šmeižtus kibirais pilsto ant tautos darbininkų. Ko verti tokie žmonės, lietuviai apsižiūrės vėliaus; tik bijau, kad ne per vėlai tatau įvyktų!

Kuomi šiandien kas naudingesnį tautai darbą veikia, tuomi labiaus jis dergiamas yra. Man miela pasakyti, kad vienas iš tokių niekinamų žmonių, o žmogus atilkęs ir Maskolijoje milžiniškus darbus, beje p. M. Yčas, ne tik Londone su Anglijos vyriausybės atstovais gavo progą sueiti ir Lietuvos reikalus apšnekėti, bet pasirupino įsteigime lietuviškos komisijos Stockholme, kuri tai Komisija (bene drauge su p. Yču) mokėjo užinteresuoti Švedijos ir visuomenę ir valdžią ne tik lietuvių pavargėliais, nukentėjusiais nuo karės, bet ir lietuvių labu, ir tikiu, kad tame darbe bus jam gelbėjęs p. R. Karuža kaipo atstovas A. L. T. Sandaros. Mūsų socialistai (Toliaus bus).

O. KARALIUTĖ.

MOKINKIMĖS IŠMINTINGIAU PROTAUTI.

Tik tuomet galėtų įvykti taika ir meilė tarp žmonių, kuomet visi pastotų žmoniškiesniais, kuomet visi teisingai ir išmintingai protautų. Kiekvienas išmintingai protaujantis žmogus moka gerbti save ir kitus. Išmintingai protaujantis žmogus neskriaus savo brolio, neišnaudos silpnėsniųjų, bet supras tą, kad kiekvienam yra reikalinga gyventi, kaip ir jam pačiam, ir su pasišventimu stengsis daryti laimingą savo artimą. Protaujantis žmogus mokės guodoti savo šeimyną, savo tėvą ir motiną, asvo tėvynę, savo kalbą, savo šalies žmones ir abel-nai visą žmonią, ir jos gerus bei dorus darbus, ir viską, kas tik yra gera ir dailu.

Išmintingai protaujantis žmogus niekuomet niekiks kitų žmonių nuomones, bet jis apsvarstys, kad mes kiekvienas turime klaidas, ir kad tas klaidas galima atitaisyti. Todėl kiekvieno mūsų, sesutės ir broliai, yra šventa priedermė stengtis kuomet išmintingiausiai protauti, tobulinties, idant pastoti geresniais bei naudingesniais sau ir žmonių. Jei mes geidžiame duoti asvo gyvenimui rojų, tai visų pirmiausiai sutverkimė rojų mūsų mintyse.

(Užbaiga).

C. FOLEJUS ir A. DE LORDAS.

BEPROTNAMYJE

Lošimas dviejose veiksmėse.
Sulietuvino N.

(Tąsa).

landėlės išlipt. Čik, čik, čik, čik....

Berneris (piktai užsisuka nuo jos, Marei). — Aš jums sakiau, kad ji mane nukankys. Jūs žinote, poni Marija, pas mane jau vėl atėjo ta, kuri save vadino šventąja. Aš visą naktį negalėjau užmigti dėl jos šauksmo.

Bertienė. — Tai pragaras.

Kantienė. — Nelaiminga moteriškė!

Bertienė. — Jei rodosi, kad velnias ateina ir atsigula pas ją lovon.

Berneris. — Tikrai juokai.

Bertienė. — Ir atsirask gi galvoje tokioms mintims.

Rišiutė (kaipir pirma rankomis mosikuodama). — Jau važiuojam, jau važiuojam. Čik, čik, čik... (Greitai perbėga skersai scena, truputį paliesdama Bertienę).

Bertienė. — Atsargiau, atsargiau, panele. Tamista mane pastumėjai. Aš jau Tamistai sakiau, kad reikia būti su manim atsargiau, juk aš valinė. Jei Jūs busite neatsargūs su manim, tai galite mane sumušti. Ir Francija daugiaus nebutų respublika.

Marė. — Tai būtų nelaimė.

Berneris (Bertienei). — Na, jau gana! Nusiraminkite, nors kartą nustokite klejoje. Jau daug kartų Tamista apie tai kalbėjote, galite dabar jau sau pasilaikyti. Žinome visi, kad Tamista respublikos stovykla!... Bet kas-gi?... Respubliką, tai įsteigiau aš! Suprantate? Aš!

Rišiutė (tęsia savo gestus). — Daiktus; daiktus kraukite iš vagonų. Kur daiktai? Čik, čik, čik....

Berneris (tęsia savo kalbą). — Taip aš su savo draugu Viktoru Hugo įsteigiau respubliką. Aš-Lamartinas. Suprantama, jie manyje Lamartino nepripažįsta. Jie nori mane užslopinti, užslopinti mano genijų, gyvą palaidoti. Bet mano mintis liuosa, ji sugriauš šias sienas.

Bertienė (kalbą į ką tai įsivaizdinus). — Negalima ant valinių daiktų pilti šilto vandens.

Marė. — Pamačiau, pamačiau.

Berneris. — Poni Kantienė, šiąnakt aš parašiau dėl jūsų eiles.

Kantienė. — Ačiu, ponas Berneri!

Berneris. — Aš ne Berneris. Gana apgaudinėti! Ant mūsų visa Europa žiuri. Mūsų visas pasaulis girdi. Vadinkite mane Lamartinu!

Marė. — Na, jau gerai, gerai, tik nurimk Tamistą susimildamas.

Berneris. — Aš noriu perskaityti Jums savo poemą:

Ant galo išnyko nelaimės jūsų.

Laimingas už tėvynę ir jus.

Rišiutė. — Anglies truksta, anglies! Čik, čik, čik....

Marė. — Susimildami nustokite su savo poema, mums labai nėra laiko. Poni Kantienė turi labai daug darbo, reikia nors visus daiktus sudėti į lagaminą.

Berneris. — Jums labai žingeidus lagaminas, lagaminas dėl jūsų visas gyvenimas! Na, gerai, aš einu, bet tuojuos sugrįšiu. Aš turiu perskaityti Jums savo poemą, — tai geriausias veikalas pasaulyje.

SCENA III.

Tie patys, daktaras ir reporteris.

Daktaras (ineina kartu su reporteriu į ligonius). — Susimildami nenusigąskite. Aš tam ponui (rodo į reporterį) leidau apžiūrėti mūsų įstaigą. Jis publicistas. Na, poni Kantienė, ar jau priruošėte? Laukiate giminaičių? Mare, kaip tik pasiluosuos kambarys, tuoj man praneškite; — tą kambarį reikia pirnuošti dėl artistų. Aš tuoj paliepsi.

Marė. — Klausau, ponas daktare.

Važiuojant iš Central Brooklyn reikia imti Atlantic Ave. trukį; iš New Yorko, Chambers st., Broadway linijos, Rockaway eleveiterį; taipgi iš Williamsburgo — Broadway linijos Rockaway trukius.

Vardan rengimo kom.
J. Kripaitis.

SLA. apskričio išvažiavimas atsibuvo pereiną nedėdienį Patersono Ryli Park. Žmonių buvo pusėtinai. Vieta graži. Dainavo „Sietyno“ chorą iš Newark, paskaitė apie Lietuvos politiką p. P. Norkus „V. L.“ Redaktorius, paskui pasakė prakalbą apie SLA. p. St. Gegužis, SLA. pirmininkas ir A. B. Strimaitis, SLA. sekretorius. Labai puikiai pasilinksminę, temstant, žmonės išsiskirstė. Nebuvo vartojami svaiginanti gėrimai. Tikimės, kad liks pelno keliolika dolarių.

Laikraštinė popiera ant gatvekių. New Yorko paprastai žmonės gatvekiuose važiuodami skaito laikraščius, kuriuos kaip kuris užmiršta, arba ir tyčia paėmė. Tik vieno požeminių gelžkelių tarnai kasdien surenka tokios laikraštinės popieros nemažiau 5 tonų, už kurią į mėnesį gaunamos didelės pinigų sumos. Tie pinigai eina apmokėjimui algų tarnams.

NAUJI RASTAI.
Aptiekorius, juokaisiais vienoje veiksmėje. Losimėlis visur tinkamas pastatyti. Spauda „Vien. Liet.“. Kaina 15c.

Susiv. Lietuvių Istorija. Parašė T. Astramskas. Virš 500 puslapių. SLA leidinys. Kaina nepažymėta.

KRAŠOS DEŽUTĖ.
Vistems bendradarbiams. Šiuom tarpu redakcijon suplaukia tiek daug raštų, kad nekuriuos priversti atidėti tolesniam laikui. Atsiprašome.

SLA. Narys. Tilps sekančiame N. Aciu.

Motiejus Bušenas. Sunaudosime vėliau. Aciu.

Šiaulietis, Z. Jankauskas, Zuikis iš Karklyno, Laisvės Mylėtojas ir Dainininkas. Labai ačiu. Sunaudosime.

Ten Buves ir Klausytojas Negalime sunaudoti. Silpnoka.

Aukos L. Gir A F.

LIETUVOS GELBEJIMO SKYRIUS.

Lakštas 76:
Central Brooklyn, N. Y. TMD. 44 kp. susirinkime suaukauta (Pridavė J. Laučiskis). Aukavo: Pr. Andriuskevičius, J. Šarskis — po 1.00.
Osv. Laučiskis, J. Raščius, P. Sunkuris, J. Anumavičius — po 25c.
Viso 3.00
Simpson, Pa., per vestuves Jurgio Peldžiaus su Jieva Pukevičiute, su aukauta (Pridavė Pauščėnį). Aukavo šie: Ignas Stungis — \$5.00.
Jurgis Peldzius, Juozas Peldzius — po \$1.00.
Jieva Peldzienė, J. Runas, J. Duda, Marė Marčinkutė, P. Cipas, Cipienė, A. Makunas, Makunienė, K. Makunas, P. Lisauskas, K. Seštokas, Seštokienė, F. Kasparavičius, K. Draugelis — po 50c.
Viso 14.00
So. Englewood, Ill., lietuvių per „Lietuvos“ Redaktorių B. K. Balutį
F. Mikolainis, Thorp, Wis., 5.00
So. Omaha, Nebr., Sv. Antano Darugystė per A. B. Strimaitį 15.00
Viso per savaitę 137.00
Buvo Lakšte 75 10,547.15
Vios įpalkukė Fondan 10,684.15

LIETUVOS AUTONOMIJOS SKYRIUS.

Lakštas 67:
Central Brooklyn, N. Y. lietuvių J. Laučiskis — 50c. Pr. Andriuskevičius, J. Genaitis, J. Šlikas — po 25c. Viso 1.25
V. K. Bačkauškas, New York, N. Y. 10.00
M. Salčius, Seranton, Pa. 10.00
F. Živatkauškas, Seranton, Pa. 10.00
Jonas Stepanauskas, Seranton, Pennsylvania. 10.00
J. O. Širvydas, Brooklyn, N. Y. pirmas įmokėjimas 5.00
P. Norkus, Brooklyn, N. Y. 10.00
So. Englewood, Ill., lietuvių per „Lietuvos“ Redaktorių B. K. Balutį 25.00
Viso per savaitę 91.35
Buvo Lakšte 66 1,496.07
Viso įpalkukė Fondan 1,587.32
Viso per abi dalis Fondo 12,271.47

J. O. Širvydas,
L. G. ir A. F. fin. sekr.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

Reikalingas korespondentas, kuris mokėtų susirašinėti lietuvių ir lenkų arba rusų kalbose. Gal būt vaikas ar mergina. Taipgi reikalauja knygvedžio (book-keeper), kuris gerai žino angliską ir taipgi lietuvišką kalbas. Parašykite laišką ir sąlygas šiuo adresu:

Steamship Ticket Agency,
Gregory Kunashevsky
179 E. 3rd str., New York City.

Reikalauja Korespondento.

LIETUVISKOS MUZIKOS KONSERVATORIJA.

395 Broadway,
So. Boston, Mass.

Laiko atotsogves.

Muzikos mokslas vėl prasi-

dės 10 d. rugsėjo ir eis kaip

ėjęs visą mokslo sezoną.

ANT PARDAVIMO.

Pranešimas del visų žinios!

Jeigu nori nusipirkti sau, namą, lotą, ar farmą New York, Brooklyn ar apylinkėse, be klapato, rupeščių, pigiai ir teisingai. Inšiuirinti savo turimą išdirbti raštus, daviernastis, aktus ir kitokius dokumentus. Paduoti provą kada tave sužeidžia reikale perkabėtojo teisme, eik pas gerai visiems brooklyniečiams žinomas:

SCHEGAUS IR AMBRAZIEJUS

Real Estate and Insurance

168 Grand Str., (kampas Bedford av.),

BROOKLYN, N. Y.

SALIUNAS ANT PARDAVIMO.

Gera proga nusipirkti salioną. Vieta plačiai žinoma ir biznis išdirbtas jau nuo 25 metų. Taippat ir salės prie daikto. Norinti darsizinti atsikreipkite pas Mrs. M. Draugeliene,

73 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Priežastis pardavimo tai savininko mirtis. Nėra kam vesti biznį. (22)

Kambaris ant rendos.

Parsirandavoja puikus kambaris del dviejų vyrų, priegtam ir su valgiu. Atsiskaukite po No. 94 South 1st Str., Brooklyn, N. Y.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda bučernė, su gerais intaisymais, biznis eina gerai. Arba reikalingas partneris, kad prisidėtų del praplatinimo didesnio biznio, ir galima buti leisti vežimą, išvežiojime lietuviškų dešrų ir skilandžių. Norėdami vieną ar antrą propoziciją, kreipkitės sekančiu adresu:

Fr. Januškevičius,

233 Berry Str.,

Brooklyn, N. Y.

PIGIAI PARSIDUODA gaminis inžinas septynių arklių jėgos. Šitas inžinas yra visai mažai naudotas, taip kaip ir anuvas. Greit atsiskausiam šitas inžinas bus parduotas visai pigiai; atsiskaukite ant sekančio antrašo:

Vin. Struogis.

155 Hope Str., Brooklyn, N. Y.

PAJIESKAU dėdžių Simono ir Ignaco, čelių, paeina iš Lietuvos, Kauno rėdybos, Saulių paviato, Lukis parapijos. Pirmiausia gyvena Kingstone, Ill. Vėliau laiku nežinau kur. Turu labai svarbų reikalą prie jų, tad malonėkite patį arba kas apie juos žino atsiliepti šiuo antrašu:

Miss Ona Čelaitė,

12 Grand Str., Brooklyn, N. Y. (30)

Puiki Krautuvė ant pardavimo.

Parsiduoda krautuvė saldinių (kondžių) ice cream, sodės, taippat cigarečių ir cigarečių, vyriškų marškinų ir kaklaraiščių, su daugybe kitų daiktų. Vieta gera ir nuo daugelio metų išdirbta, apgyventa lietuvių ir lenkų. Parsiduoda iš priežasties savininko išvažiavimo į kit miestą. Greitai atsiskausiam parsiduos už labai prieinamą prekę. Atsiskaukite po 324 Plymouth St., Brooklyn, N. Y. (32)

Sunkus darbas ir nepasisekimai. Žmonės ne serga nuo sunkaus darbo, bet nuo nepasisekimų ir nereguliariško gyvenimo. Jie nori padaryti daugiau negu jie gali, ir užtai gamta juos nubaudžia. Jie trojija apetitą ir negali miegoti ir priegtam jaučiasi silpni kaip fiziškai taip ir protiška.

Visi toki ligoniniai turėtų imti American Elixir of Bitter Wine. Tas vaistas išcystys vidurius, pagerins apetitą ir malimą ir sustiprins visą kūną. Kada turi užkimimą nemalimą, nesmagumą tuoj po valgių, nesveiką spalvą ant veido, galvos skaudėjimą nerviškumą, tada tas vaistas ištikro yra geras. Prekė \$1.00. Aptieko-se. Jos. Triner išdirbėjas-chemikas, 1333-1339 Ashland Ave. Chicago, Ill.

Kada turi reumatizmą, neuralgiją, styvumą kaulų, tada turi gerai ištrinti Triner's Liniment, ten kur skauda, ar paslapinti su linimentu šmotuką flannelio ir užrišti su sausų bandžu ten kur skauda. Prekė 25 ir 50c. aptieko-se. Per pačią 35 ir 60c.

ANT PARDAVIMO.

Puikiausia lietuviška kardiama

Brooklyne, puiki bizniava vieta, gerai išdirbtas biznis. Svarbi priežastis

pardavimo. Pilnas informacijas gausit atsiskausdami ypatingai ar per

laiką į „Vien. Liet.“ Administraciją.

120 Grand Str., Brooklyn, N. Y. (30)

PRANEŠIMAS DEL VISŲ ŽINIŲ!

Jeigu nori nusipirkti sau, namą, lotą, ar farmą New York, Brooklyn ar apylinkėse, be klapato, rupeščių, pigiai ir teisingai. Inšiuirinti savo turimą išdirbti raštus, daviernastis, aktus ir kitokius dokumentus. Paduoti provą kada tave sužeidžia reikale perkabėtojo teisme, eik pas gerai visiems brooklyniečiams žinomas:

SCHEGAUS IR AMBRAZIEJUS

Real Estate and Insurance

168 Grand Str., (kampas Bedford av.),

BROOKLYN, N. Y.

SALIUNAS ANT PARDAVIMO.

Gera proga nusipirkti salioną. Vieta plačiai žinoma ir biznis išdirbtas jau nuo 25 metų. Taippat ir salės prie daikto. Norinti darsizinti atsikreipkite pas Mrs. M. Draugeliene,

73 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Priežastis pardavimo tai savininko mirtis. Nėra kam vesti biznį. (22)

Kambaris ant rendos.

Parsirandavoja puikus kambaris del dviejų vyrų, priegtam ir su valgiu. Atsiskaukite po No. 94 South 1st Str., Brooklyn, N. Y.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda bučernė, su gerais intaisymais, biznis eina gerai. Arba reikalingas partneris, kad prisidėtų del praplatinimo didesnio biznio, ir galima buti leisti vežimą, išvežiojime lietuviškų dešrų ir skilandžių. Norėdami vieną ar antrą propoziciją, kreipkitės sekančiu adresu:

Fr. Januškevičius,

233 Berry Str.,

Brooklyn, N. Y.

PIGIAI PARSIDUODA gaminis inžinas septynių arklių jėgos. Šitas inžinas yra visai mažai naudotas, taip kaip ir anuvas. Greit atsiskausiam šitas inžinas bus parduotas visai pigiai; atsiskaukite ant sekančio antrašo:

Vin. Struogis.

155 Hope Str., Brooklyn, N. Y.

PAJIESKAU dėdžių Simono ir Ignaco, čelių, paeina iš Lietuvos, Kauno rėdybos, Saulių paviato, Lukis parapijos. Pirmiausia gyvena Kingstone, Ill. Vėliau laiku nežinau kur. Turu labai svarbų reikalą prie jų, tad malonėkite patį arba kas apie juos žino atsiliepti šiuo antrašu:

Miss Ona Čelaitė,

12 Grand Str., Brooklyn, N. Y. (30)

Puiki Krautuvė ant pardavimo.

Parsiduoda krautuvė saldinių (kondžių) ice cream, sodės, taippat cigarečių ir cigarečių, vyriškų marškinų ir kaklaraiščių, su daugybe kitų daiktų. Vieta gera ir nuo daugelio metų išdirbta, apgyventa lietuvių ir lenkų. Parsiduoda iš priežasties savininko išvažiavimo į kit miestą. Greitai atsiskausiam parsiduos už labai prieinamą prekę. Atsiskaukite po 324 Plymouth St., Brooklyn, N. Y. (32)

Sunkus darbas ir nepasisekimai. Žmonės ne serga nuo sunkaus darbo, bet nuo nepasisekimų ir nereguliariško gyvenimo. Jie nori padaryti daugiau negu jie gali, ir užtai gamta juos nubaudžia. Jie trojija apetitą ir negali miegoti ir priegtam jaučiasi silpni kaip fiziškai taip ir protiška.

Visi toki ligoniniai turėtų imti American Elixir of Bitter Wine. Tas vaistas išcystys vidurius, pagerins apetitą ir malimą ir sustiprins visą kūną. Kada turi užkimimą nemalimą, nesmagumą tuoj po valgių, nesveiką spalvą ant veido, galvos skaudėjimą nerviškumą, tada tas vaistas ištikro yra geras. Prekė \$1.00. Aptieko-se. Jos. Triner išdirbėjas-chemikas, 1333-1339 Ashland Ave. Chicago, Ill.

Kada turi reumatizmą, neuralgiją, styvumą kaulų, tada turi gerai ištrinti Triner's Liniment, ten kur skauda, ar paslapinti su linimentu šmotuką flannelio ir užrišti su sausų bandžu ten kur skauda. Prekė 25 ir 50c. aptieko-se. Per pačią 35 ir 60c.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda groseris labai geroj vietoj, biznis eina gerai, priežastis

pardavimo silpna sveikata. Apyvanta tarpe lietuvių ir lenkų. Ke turi metai kaip biznyje. Norint sužinoti kreipkitės sekančiu adre-

su, o gausit pilnas informacijas apie pirkimą:

J. Ambraziejus.

120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda groseris labai geroj vietoj, biznis eina gerai, priežastis

pardavimo silpna sveikata. Apyvanta tarpe lietuvių ir lenkų. Ke turi metai kaip biznyje. Norint sužinoti kreipkitės sekančiu adre-

su, o gausit pilnas informacijas apie pirkimą:

J. Ambraziejus.

120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda groseris labai geroj vietoj, biznis eina gerai, priežastis

pardavimo silpna sveikata. Apyvanta tarpe lietuvių ir lenkų. Ke turi metai kaip biznyje. Norint sužinoti kreipkitės sekančiu adre-

su, o gausit pilnas informacijas apie pirkimą:

J. Ambraziejus.

120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda groseris labai geroj vietoj, biznis eina gerai, priežastis

ADVOKATAS
pranešimas.
Pranešu lietuviams, kurie pa-
jaudate man provas, idant apra-
šytumėte kuoplačiausiai apie at-
stikimą koliestvos pirmoje gro-
matoje.
Aš esu tas pats, ką provoje M.
Jurkonio prieš Lackawanna mai-
nų kompaniją išgrajinau \$50,000
ir J. Andriusio provoje prieš Rea-
dingo mainų kompaniją išgraji-
nau \$25,000 tarpe daugelio iš
grajintų kitų provų.
(Advokatas)
E. S. Yankaus,
164 Nassau St., New York, N. Y.

ADVOKATAS
KAZIS KRAUCUNAS.
Buvęs 9 metų Skyriaus Vyrininkas, Inspek-
torius Suverenų Valstijų Imigracijos; tur-
vius tesus kaip Attorney, Advocate, Proctor,
Solicitor ir Counselor-at-Law. Ypač visokias
bylas (provas) visuose teismuose ir d-
partamentų skyriuose. Gavimai patarimų, kreiki-
tės laiškas, įdėdami krasos ženklų, naujų
mot. Vedimui svarbių bylių ir reikalų, pribūna
ypatiskai į visas Valstijas ir miestus su ly-
pateikimu. Adresas:
KAZIS KRAUCUNAS, Attorney-at-Law
403 Lyon Building, Seattle, Wash.

LIETUVISKAS
Fotografistas
ir
Maliorius
Geras Darbas
ir visiems
Prieinama Prekė
J. STOKIS
177 Nassau Str.,
kampus Bridge Str., Brooklyn, N. Y.

PAMĖGINKIT SKAITYT
Savaitinį Laikraštį
"LIETUVA"
Didelis 8 puslapių laikraštis su
paveikslais, eilės 24-tus metus.
"LIETUVA" yra politikos, lite-
raturės ir mokslo laikraštis, pa-
duodantis daugiausiai žingeidžių
žinių iš Lietuvos, Amerikos ir
viso pasaulio. Laikraščio kaina
Už visą metų tik \$2.00
Už pusę metų tik \$1.00
Vieną numerį gausite uždyką,
jei pareikalausit, adresuodami:
"LIETUVA"
3252 SO. HALSTED STREET
CHICAGO, ILL.

REUMATIZMAS! REUMATIZMAS!
Kodėl kentėti taip didelį skau-
dėjimą REUMATIZMĄ? Visi juo-
kliai iš Reumatizmo, kurie tikrai
vartojo aptiekorius F. A. URBON-
NO MILTELIOUS (proskus powder)
ir LINIMENTA, tie šandien yra
sveiki. Taigi ir Jūs galite lengvai
pasveikti ir sykiu juoktis su svei-
kaisiais iš reumatikų skaudė-
jimų.
REUMATIZMO MILTELIOUS ir LINIMENTA
galite gauti per pačią tikrai už **\$1.25.**
Visi kreipkitės adresuodami:
F. A. URBONAS, Aptiekorius,
151 METROPOLITAN AVE.,
(KAMPAS BERRY STREET)
BROOKLYN, N. Y.
Telephone Greenpoint 1411

VIENATINĖ SVETAINĖ
734-736—3rd Ave., So. Brooklyn, N. Y.
Galima užsisakyti Balliams, Mitin-
gams ir Veselliams, (vestuvėms)
Užlaikau puikūs kambarius: atke-
liavusieji iš kitų miestų gali gauti
puikią nakvynę.
Taipgi suteikiu draugiškus patarimus.
PUIKIAUSIA IR SMAGIAUSIA
LIETUVIAMS UŽEIGA:
Skanus Alus, gaudi Arielka, Elius,
visoki Vynai ir kvepenti CIGARAI.
Wm. SHEDLOW'S
734-736 3rd Ave.
SOUTH BROOKLYN, N. Y.
Telephone 1295 South.

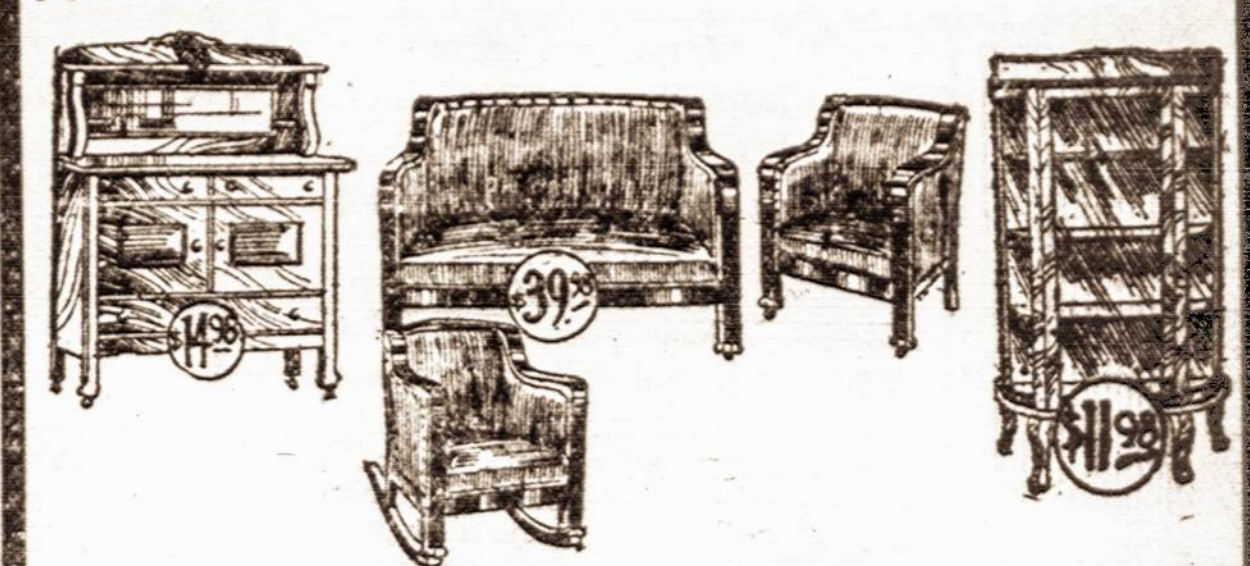
NOTARIJUS
(REJENTAS)
JUOZ. O. SIRVYDAS
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Kokie tik legališki popieriai ir do-
kumentai reikia užtvirtinti ir pada-
ryti—čia yra padaroma: Devier-
nostis, pirkimo bilos, liudijimai,
certifikatai, vekseliai, etc. etc.

GERA PROGA!
Gramatika angliskos kalbos mo-
kytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00
Valkų Drangas arba kaip
mokyti skaityti ir rašyti be
mokytojo..... 15c
Naujas Budas mokyti rašyti
be mokytojo..... 10c
Aritmetika mokiniams ro-
kundų su paveikslais (apda-
ryta)..... 35c
Viso \$1.60
Kas atsinaus iškirptę šitą apgar-
nimą iš "Vienybės Lietuvninkų"
ir \$1.00 per money order, tai gaus
visas 4 knygas 60c pigiau.
P. Mikolainis
Box 32 New York City

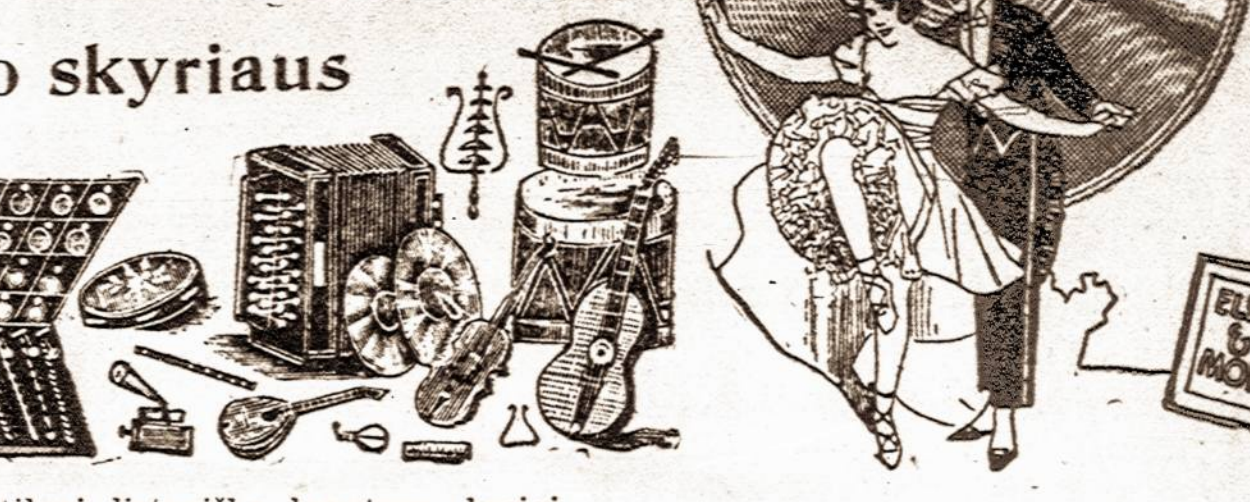
Thomas Yermalas
186 Grand Str.
Brooklyn, N. Y.
Didžiausia krautuvė visokių
vyrų ir moteriškių aprėdų:
marškinių, kalnierių, nektaių
ir žodžių sakant visko galima
gauti, kas tik yra reikalinga
pasirėdymui.
Nepamirškite savo tautiečio

LIETUVIŠKA
RESTAURACIJA
Švariai užlaikoma, grei ai ir prie-
lankus patarnavimas.
Atvažiuojant svečiai iš kitų miestų ir
vietiniais laukia, o gausite puik-
nius valgius kokių tik kas parei-
lausit. Priekiam užlaikau puikius
kambarius nakvynėms, kaip vieti-
niams taip ir atkelevosiems iš kitų
miestų. Kreipkitės po šiuo adresu
A. DIRZULAITIS
102 Grand Str. BROOKLYN, N. Y.

ANT VAKACIJŲ
Duokit mums jūsų orderį, o
mes jums prisistatome per eks-
presą, užmokėta. Jums nieko
nekaustu persiuntimas į na-
mus. Geriausi vynai ir like-
riai, gaunami visokiomis
kainomis pas:
H & H. REINER
DISTILLERS & IMPORTERS
175 to 197 Stagg Street
Art. Graham Ave.
Brooklyn, N. Y.

Macys & Marcin Furniture Co.
LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ
Visi myli gražiai papuoštus namus. Ateikite pas mus ausipirkti gražius ir
pigius rakandus-furnišius.

PIGU! PIGU!
Mes pardudame formičius mokant
ant sanvaitės po \$1.00 arba \$1.50,
arba ant mėnesio \$5.00.
Nepamirškite mūsų krautuvės,
ateikite persitikrinti.
MACYS & MARCIN Furniture Co.
198-200 Grand Str. Brooklyn, N. Y.
Tarpe Bedford ir Driggs Ave. Šale Comedy Teatro.

Visas Darbas Gvarantuojamas. Ištraukiame dantis be skaudėjimo su
gazu ir su vaistu, kuris nepileidžia jokio skaudėjimo. Patarnaujame ko-
nam atsakančiai ir susikalbame visoms kalboms. Užganėdinimas užtikrin-
tas
Dr. SALETAN & POSNER
SURGEON DENTIST
313 BEDFORD AVE.
KAMPAS SO. 2nd STREET, BROOKLYN, N. Y.
10 metų toj pačioj vietoj.

Vietinė DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA
KRAUTUVĖ
Muzikališkų Instrumentų
Visokio skyriaus

Pranešu visiems, jog aš užlaikau tikrai lietuvišką krautuvę, kurioj
galite gauti Laikrodžių, laikrodėlių, Ziedų, Spilkų, Kolėkų, Komposų,
Kryžių, Bronzalių ir įvairių kitokių daiktų. Taipgi rekordų visokiose
kalbose su puikiausiomis dainomis ir šokišiais. Įvairiausio išdarbio Armo-
nikų, Smukų, (Skripkų), Klarnetų, Triubų ir daugybę visokių muzika-
liškų instrumentų. Taipgi užlaikau Maldakningių ir visokių gražių
Popierių laiškam rašyti su įvairiais aprašymais. Visokių magiškų Mo-
nų daiktų ir knygų su pagalba ku rių galima padaryti įvairias štu-
kas
Taipgi taisome visokius auksinius daiktus: laikrodėlius, Ziedus, bran-
zalius ir muzikališkus instrumentus: armonikus, smukus, klarnetus,
triubus, pianus, vargonus. Darbą atliekam gerai ir pigiai. Užsakymus
išsiunčiam greitai į visas dalis Amerikos ir Kanados. Visi daiktai pirk-
ti ant visados mūsų kostumeriu. Taipgi pirkdami daug tavoro ant
syk gauname pigiau ir galime parduoti pigiau. Pardudame agentams.
Užlaikome įvairaus tavoro „in stock“. Padarome visokius instru-
mentus ant užsakymo.
Reikalaujami kokio nors tavoro
adersuokite:
J. Girdes
103 Grand St.
Brooklyn, N. Y.
Telephone 4659 Greenpoint

Geriausia dovana draugams Lietuvoje
yra lietuvių katalikų
savaitinis laikraštis
"DRAUGAS"
"DRAUGAS" paduoda žinių iš viso
pasaulio, nušviečia Amerikos lietu-
vių gyvenimą, suteikia daug skaity-
mo iš visuomenės, politikos, litera-
tūros, gyvenimo, ir yra geriausias
draugas, kaip lietuviams darbinin-
kams Amerikoje, taip ir Lietuvoje.
Rusų cenzura "DRAUGĄ" Lietuvą įleidžia
"DRAUGAS" atsiaina met. \$2, pusel m. \$1;
Užsienio metams \$3, pusel metų \$1.50
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th St., Chicago, Ill.
Telephone Drovers 6114

JONAS MATHUS
(MATUZEVIČIUS)
Didžiausias ir Pukiausias visame
South Bostone Lietuviškas
SALIUNAS
Sveiklausi ir geriausi visokios ru-
šies gėrimai ir kvepenti Cigarai.
Puikus užkandžiai,
prielankus patarnavimas.
JONAS MATHUS
(Lietuvis Savininkas)
342-344 W. Broadway,
SOUTH BOSTON, MASS.
(Arti Lietuviško Labdarybės Dra-
gijos namo.)

!!!NEATSISAKYK NUSIPIRKT ŠIĄ KNINGĄ!!!
ŽEMIŲ DULKĖS
Parašyta garsios apysakų rašėjos M. Rardzevičiūtės.
Kningoje Žemių Dulkės telpa daug puikių užimančių apysa-
kaikių, geriau sakant gyvų vaizdėlių iš Lietuvos gyvenimo.
Intalpa: Du atsitikimu-abu nelukėtu. Antras: Po tėvų pastogės.
Šitoji apysakaitė tai lietuvių gyvenimo veidrodis, kuri nušviečia
Lietuvos gyventojų šiaudinę bakužėlę, kaip lietuvis nors vargą neš-
damas, bet budamas sveikas-linksamas vaikštinėdamas Dubisos, Ne-
muno ir Šešupės pakrantėms po sunkaus darbo uždainuoja: tik
klauskite:
Valio, mano dalgelį,
Valio, Valio ir tt.
toliau dar smarkiau ir linksniau uždainuoja:
Mergyte mano,
Tekėk už manęs,
Tai tu nežysi,
Vargė nebusi, ir tt.
Trečioji: Naktibilda. Šiame vaizdelyje aiškiai nupiešiama kaip
Lietuvos vaikai praleidžia daugelį naktų — slankiodami pas Myli-
masias.
Ketvirtoji: Vakaruškos svetainėje. Gyvas vaizdelis Lietuvos
suaugusių ir jaunų žmonių, kada susirenka į burelį ir linksminasi
pilni gyvumo ir malonumo, mergelės viliodamos uždainuoja:
Eik šian mergužele,
Eik šian lelijėle, ir tt.
Penktoji: Slapta pasiuntinytė. Puikus anekdotas piršlio nu-
ėjus pas merginą su vaiku. Tarp pašnekų į merginą uždainuoja:
Vai gieda paukštelė,
Čia tavo mergelė,
Svari, verpėjėle,
Daili, audėjėle ir tt.
Visoje kningutėje perdėm aprašomas Lietuvos žmonių gyveni-
mas. Kiekviename apskymėlyje indėta po keletą dainėlių. Žemių
Dulkės butina pareiga perskaityti, prakalbininkui, rašėjui, kores-
pondentui — žodžiu sakant kiekvienam. Žemių Dulkės tai geriau-
sia lietuvių kalboje apysaka. Neatidėliok, bet nusipirk šandien.
Prekė šios daug reiškančios kningos labai žema — vos 50 centų.
P pinigų siųskite stampomis.
Reikalaujami adresuokite:
„VIENYBĖS LIETUVNINKŲ“ ADMINISTRACIJA.
120 GRAND STREET, BROOKLYN, NEW YORK.

TESIASI PRIĖMIMAS PRENUMERATOS
ANT RUSIŠKO DIDELIO DIENRAŠČIO
"RUSSKAYA ZEMLYA"
kuris išeina kas diena ir kuriame telpa straipsniai,
žinios, karikatūros, ir paveikslai dienės klausime.
K A I N A:
Suvien. Valstijose, metams \$3.50;
pusel metų 1.80;
trims mėnesiams 1.00.
New Yorke ir užsienin metams 6.50;
pusmečiui 3.50.
Užsirašydami adresuokite:
"RUSSKAYA ZEMLYA"
231 E. 17th St. New York, N. Y.

DIDŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS PARDAVYJAS VYNO IR LIKERTŲ AMERIKOJE
SIDNEY F. MILLER
WHOLESALE LIQUOR DEALER
IMPORTER
116-118 UNION AVENUE
NEAR GRAND ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel 3278 STAGG

REIKALINGI AGENTAI ANT GERŲ ISLYGŲ.

DAUNOROS

TREJOS DEVYNERIOS
arba
TREJANKA

Swededa iš 27 įvairių gydančių žolų ir šaknų.
Sutaisyta su degtine arba virintu vandeniu
yra geriausia vaista arba kardin
vynu del skilvio.

Gydo visokias skilvio ligas, nemalimą,
gumbą, dispepsiją, išputimą, riemenį,
dieglius šonuose, krutinėje ir nugaroje,
patrukimą, sunkumą ant krutinių ir
visokias kitas skilvio ligas. Geriausiai
pataiso apetitą.

VARTOJIMAS: Vieną paketį šitų gydančių
augmenų užmerkti į vieną kvortą cisto spirito
ir tiek pat vandens, arba išvirti cistame van-
dentyje ir po 24 valandų gerti po pusę stiklo
arba mažiau.

VINCAS J. DAUNORA, Aptiekorius
229 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
Kampas North 4-tos gatvės.

„Trejos Devynerios“ — gydytojas
lietuvių draugai — gydytojas
Tadaus reiki žinoti, kad tik Daunoros „Trejos Devy-
nerios“ yra tikrai lietuviškos. Jų, tai ir reikalaukite apibūdinti, bet jei neradite, tai rašy-
kite žemiau paduotus adresus, prisilaukiant 35 centus, o tuojau aptursite.

Tel. 2320 Greenpoint — Telephone 7867 Main

GRABORIUS

JUOZAS GARŠVA

Mano firma gerai
atlieka sekančius
darbus: išbalsa-
muoju ir laido-
ju mirusius ant
visokių kapinių.
Pagrabus paruo-
šiu nuo papras-
čiausių iki prak-
linniausių. Par-
samdau karie-
tas laidotuviams,
veselijoms, krik-
štyms ir ki-
tiems pasivaži-
jimams.

Viršui minėtai reikalais kreipkitės pas mane, o busit užganėdinti.

144 NORTH 5th STR. OFFISAI: 264 FRONT STR.
BROOKLYN, NEW YORK.

Puikiausia ir smagiausia
lietuviams užėiga pas
Jokuba Kancieriū

Skanus Alus, Arielka, visoki
Vynai, Elius ir Ilavanos Cigara
Lietuviai vietiniai ir atvažiuojantys kitus
nepamirškite šios puikios vietos.

253 Wythe Ave.
Kampas North 1-st Str.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. 5311 Greenpoint.

New Plaza Hall

Dvi
DIDELĖS SALES
DEL
BALIU,
BENKIETU,
YPATINGAI
VESELIU
IR LINKSMU
VAKARELIU

PUIKUS
KAMBARIAI
MITINGAMS
ARBA ŠIAIP
VISOKIEMS
SUSIRINKIMAMS
IR T. T.

A. Miller, Savininkas

121-31 Havemeyer Str., 265-267 So. 1st Str., 318-324 Grand Street
BROOKLYN, N. Y. Telephone 4437 Stagg

Tel. 279 Greenpoint.
Geriausia lietuviams užėiga
pas
JONĄ KULBOKĄ

Skanus Alus,
Gardi Arielka,
Visoki Vynai,
Kvepianti Cigara.

291 Wythe Ave.
Kampas So. 1-st Str.
BROOKLYN, N. Y.

— NEPAMIRŠKIT —
Tautiško Namo,

Extra, parankiausia Salė veseilioms,
Baliams, Teatams ir mitingams.
Skanus alus, gardi degtinė, visoki
likierai, puikūs Cigara.
Skanus užkandžiai ir nakvynė.

A. RAZUTIS

101-103 Grand Str. Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint

**Teisingiausia
Lietuvizska Agentura**

PARDUODU LAIVAKORTES
ant geriausių ir greičiausių Lai-
vų, keleiviai visados bus užga-
nėdinti.

SIUNČIU PINIGUS
į visas dalis svieto kuo greičiau-
siai ir pagal pinigų kursą. (Sto-
viu po kaulių \$30.000.)
Teipgi Pinigus priimu kurie
nori pasidėti dėl apsaugojimo ir
ant kiekvieno pareikalavimo juos
sugrąžinu.

PIRMOS KLASOS HOTELIS,
Skaniausi ir sveikiausi visoki gė-
rimai, per tai visados svečių pil-
na, kiekvieną draugiškai ir malo-
niai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-R)

LIGONIO ŠEIMYNOS PADEJIMAS JEI JISAI NEPRIGULI PRIE

S. L. A.

Visi lietuviai rašykite prie Susivienijimo Lietuvių
Amerikoje kur galite apsaugoti savo gyvastį ant \$150 iki
\$1000 ir priegtam, mokėdami po 30 c. į mėnesį, gaunate
iš S. L. A. po \$6.00 į savaitę pašalpos ligoje.
Reikalaudami informacijų, kreipkitės šiuo adresu:
A. B. STRIMAITIS, S. L. A. Sekr.
307 W. 30th St., New York City.

M. Mierzwinski

uzlaiko dvi didelias
BUČERNIAS,

kuriuose galima gauti visokios MĖSOS užlaiko-
mos pagal krajavą madą, kaip tai: Skilandžių,
visokių Dešrų ir visaip padarytos Rykintės
Mėsos, Jaujų Paršukų, Kumpių, Krajavų Taunkinių ir Kudų
Lašinių.

Visados Sviežia Mėsa ir čystai užlaikoma.

75 Grand Street 41 Avenue A
Kampas Wythe Ave. —BUČERNĖS— Kampas 3-rd Street
BROOKLYN, N. Y. NEW YORK, N. Y.
Tel. 3359 Greenpoint Tel. 2174 Orchard

THE LACKAWANNA

Parankiausiai geležinkelio Europos
keliaujantiems. Linijos sueina prie
Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebran-
giai perdevina bagažą ir perveža
pasazičius

The Road of Anthracite

(Kietųjų anglinių kelių).
Trumpiausias kelias į Buffalo.
Tiesiai į Scrantoną ir Anglijų Strit.
Tarpe New Yorko ir Buffalo penki
traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Va-
karų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir
Pietvakarių kasdien.
Tarpe visų vietinių Punkty nuola-
tinis ir paraankus susisiekimas.
Artymesnių informacijų apie kai-
pas, traunkinių begiojimą, etc., kre-
pkitės pas savo vie-
tinį agentą arba ra-
šykite pas:
George A. Cullen,
Passenger Traffic Mgr.
90 West Street, N. Y.

Telefonas, Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus,

1210 S. Broad St. Philadelphia, Pa.

OFISO VALANDOS
Nuo 9 iki 11 rito
" 2..4 popiet.
" 7..8 vakaro
NEDELIO MIS " 9..11 rito
" 1..4 popiet.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS
— pas **PETRA A. DRAUGELI**

Skanus alus, gardi arielka, elius, vi-
nais, kvepianti cigarai, ir puik-
ūs užkandžiai. Salė del mitingų.
Nepamirškite šios atsakan-
čiausios vietos, o busit užganėdinti.
73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

PRETELAI LIETUVIAI
12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON,
BROOKLYN, N. Y.

317-319 Grand St.,
Palabone, 4179 Stagg.

**NORĖDAMAS GAUTI GERUS
CEVERYKUS**

eik visada pirkti pas
Simaną Pociuną Cia
gausi Čeverkykus gerų išdir-
byčių, kaip
EMERSON ir
kitų. Reikalan
damas užėik.

S. POCIUNAS

127 Grand St., kampas Berry St., Brooklyn, N. Y.

Konkursinis

Geografijos Vadovėlis

Kaina 50c.
Apdarytas 75c.

I. J. Paukštis & Co.
120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

**DR. RICHTER'S
PAIN-
EXPELLER**

Su vienu buteliu
Pain Expellerio
Galit askausmu giltine pragrinti.
Siems vaistams del suteipimo negal
joki kiti lygintis. Niekas neduoda
teip greito palengvimo ir pastoven-
čiai skausmuose Romatizmo, Neu-
ralgijos, Išsisukimo, Sudurdimu t.t.
Gaunami visose aptiek. už. 25 ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington St., New York

Tėmykit ant Ankerio
ženklis apsaugojimo

del norite turēt gerą laikraštį, tai užsisakykite

"ATEITIS"

"ATEITIS" išeina 3 kartus į savai-
tę: Utaminkais, Ketvergais ir Suba-
tomis ir darbo žmonėms pilnai atsto-
ja dienraštį.

"ATEITIS" eidama 3 kartus į sa-
vaitę paduoda naujausias žinias iš
visokių atsitikimų visam pasauliui.
"ATEITIS" yra vedama gabų re-
daktorių, kuriai sandarbininkauja vi-
sa eilė įžymiausių lietuvių rašytojų.
"ATEITIS" kaina tik \$2.50 me-
tams ir \$1.50 pusei metų. Į užru-
bą \$3.50 metams ir \$2.50 pusei metų.
Norintiems "Ateitį" pamatyti, vie-
na numerį siunčiame dykai. Adresas:
ATEITIS PUBLISHING CO.,
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuskos Parodos už rūpe-
stingą ir artistikišką išdirbimą

**KARUNŲ, ŠARPU,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARŠALKINIŲ
LAZŲ IR TEIP TOLIAUS.**

Turiu už garbę apreiškinti guodo-
tiniams Kunigams ir guodotinioms
Draugystėms, kad aš dirbu visus
auščiau paminėtus daigtus PI-
GLIAUSIAI, TEISINGIAISIAI IR
GERIAUSIAI, nes per daugelį
metų užsiimdama išdirbiniais įgi-
jau geriausia praktiki ir dėl to
galiu viską padirbt pigiau ir ge-
riau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

**PIRMAS
LIETUVISKAS
Fotografistas
ir Maliorius**

Gerai darbas.
Vidutiniška čienia

G. BENSON,
328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Telephone 3674 Stagg

**Robertas Gabrecht's
CAFE**

KASDIEN

Szutinti Kliamsai ir Kliamsu Sribu

Puikiausia užėiga del visų. Skanus Alus ir visoki Likierai,
kvepianti CIGARAI. Visoki užkandžiai dovanai.

355 GRAND STREET, KAMPAS MARCY AVE. Brooklyn, N. Y.

SAULE
THE SUN

30-ka: nedelinis laikraštis
lietuviškas laikraštis
visoje pasaulioje.

KEINA KAS UTARNINKA IR PETNYCIA
Prenumerata kasdieniu:

Amerikoj Ant viso meto \$2.50
Ant pusės meto \$1.25

EURO. Roisijje ir Lietuvoje \$3.50
Anglijoj ir Skotlandijoj 15 sh.
POJE Prusiose 15 markų.

Priek tam pilnai užimokėj
tikatytojai kas metas gauna DOVANĄ
duikų Kalendorių.

Adresavokite:
W. D. Boczkowski & Co.
520-522 W. South St.
MAHANAY CITY, PA.